

¶ Adhibeas septē testes ⁊ dicas proprio ore dicti testatoris ad in-
 fra scripta omnia et singula vocatis habitis ⁊ rogatis.

¶ Quoniā nil est certius morte: ⁊ nil incerti⁹ hora mortis. a iocq
 prudentis hoc ptinet vt mortis semp cogitē euentus: ⁊ hoc po-
 tissime cū corpus infirmitate tenet. Cū statutū sit hoīem semel
 mori: hinc est q̄ prudēs vir Alexāder olim dñici de agolantis sa-
 nus per dei grām mente sensu visu ⁊ intellectu: l3 corpe languēs
 Volēs circa suam substantiā vt sapientē decet: dū mens integra
 est ⁊ in sua bona integra ⁊ pfecta dispositione. p̄sistit puidere: et
 de bonis ⁊ rebus suis disponere: ne post eius mortē scandalum
 oriat: ⁊ maxime p salute eius aīe oībus melioribus mō via iure
 ⁊ forma qbus magis et melius potuit ⁊ pōt ⁊ ei licuit ⁊ licet hoc
 p̄ns suū vltimū nūcupatiū testamentū suā vltimā voluntatez
 declarauit ⁊ suū vltimū nūcupatiū testamentū qd sine scriptis
 dicit cōdidit ⁊ facere procurauit et fecit in hunc qui sequit̄ mor-
 dum et formam v3. Vel si voles vti ornatiori p̄hemio: ita scribes.

¶ Prudēs vir Alexāder tē sanus p dei grām mēte sensu ⁊ intelle-
 ctu: l3 corpe languēs: Attendēs q̄ imensa benignitas vt maius
 bonū effunderet ⁊ deperditoz angeloz ordinē repararet: creauit
 hoīem ad imaginem ⁊ similitudinem suam: nō subitū morbū an-
 gustias neq̄ pericula dire mortis: sed glorie sue participem cobe-
 redem futurū eterne glorie. Deinde supueniente hostis antiqui
 suggestionē: iniquissima mors est inducta hominī que in poste-
 ros est postmodū declinata. ppter qd̄ decet hoīem vigilē esse: vt
 cū venerit dies illa tremenda: cuius horā scire nō valemus: ipm
 nō dormientem: sed iā aīe sue saluti p dispositione3 bonoz suoz
 temporalīū puidisse reperiat: cū dies nostri breuissimi sunt ⁊ ve-
 lut vmbra pretereunt: quia p̄ntis vite conditio cursū hēt instabi-
 lē: ⁊ ea q̄ visibilē hnt essentiā tendūt visibiliter ad nō esse. Qua
 propter p̄meditato die sue peregrinationis extremo pic met⁹ idē
 Ale. reminiscensq̄ illius snie: Memēto hō qa cinis es ⁊ in cinerē
 reuerteris. ⁊ q̄ nihil certius morte nihilq̄ incertius hora mortis

Volens dum ratio mentē gerit de bonis suis t'palibus sibi a deo collatis salubriter disponendo aīe sue salutē: p' sanguineoz & p' p'p'inq'oz suoz quieti p'uidere: oībus meliori modo via inre cā et forma quibus magis & melius potuit suū vltimū nuncupatiuū testamentum quod sine scriptis dicitur & seu ipsius vltimam voluntatem facere procurauit et fecit condidit et ordinauit in hūc infra scriptum modum et formam videlicet.

¶ Imp'rimis quidem aīam suā humiliter ac deuote oīpotētī deo eiusq' gloriose matri Marie semp' virgini ac beato Jobi baptiste totiq' celesti curie recōmendauit: & corp'is sui duz aīa & spirit' ab eo erit separata sepulturā elegit in ecclesia scē crucis de flozētia cū illa impensa funeris & put videbitur infra scriptis eius be redibus. Uel dicas si vis vti elegantiori stilo.

¶ Imp'rimis quia aīa nobilior corpe est rebusq' humanis de sūmī regis misericordia plene cōfusus: dictus Alēxāder testator dū & qñ a carnibus nexilibus dissolui cōtigerit aīam suā humiliter ac deuote recōmendauit altissimo oīm conditozi eiusq' m'ri gloriosissime virgini Marie & gloriosissimo b'ō Jobi baptiste ac beatissimis aplis dei Petro & Paulo ceterisq' sanctis oībus trium pbantis curie paradisi. Item voluit & mandauit dictus A. testator dū & qñ ab hac luce & vita migrari p'tigerit corp' suū sepeliri in ecclesia scē Reparate de flozētia & in funeralibus exequijs venerari iux' voluntatē infra scriptoz ei' & dcī testatoris executor.

¶ Itē iure legati reliquit & legauit operi sancte Marie del floze de florentia pro constructione dicte ecclesie libram vnam sp.

¶ Item iure legati reliquit & legauit sacristie noue dicte ecclesie libram vnam florentinorum paruorum.

¶ Item iure legati reliquit & legauit constructioni muroz ciuitatis florentie & seu p' reparatione dictoz muroz & seu menium libram vnam in totum libras tres florentinoz paruoz.

¶ Item pro remedio anime sue reliquit & legauit monasterio muratarum de flozētia florenos viginti quinq' auri largos erogādos in vtilitatem dicti monasterij.

¶ Item iure legati ⁊ p remedio aie sue reliqt ⁊ legauit nouissis
 fribus sc̄ti sp̄s de floz. ord̄is heremitar̄ br̄i Augustini flozenos
 xx. auri largos p caligis calcetr̄ ⁊ aluptis fr̄dis p̄fatis nouitij

¶ Itē iure legati ⁊ in p̄pensationē boni seruitij habiti a Lauren-
 tio fr̄acisci de Perusio eius famulo eidē Laurentio reliqt ⁊ lega-
 uit flozenos lx. auri largos in auro eidē Laurētio dandos ⁊ sol-
 uendos p̄ infra scriptos eius heredes infra vnū mensem proxime
 futurū a die mortis dicti testatoris: Hac lege ⁊ conditione: q̄ si
 dictos lx. flozenos nō dederint eidē ⁊ p̄soluerint eidē Lau. lega-
 tario infra mensem p̄dctm: q̄ tūc ⁊ eo casu elapso dicto mense et
 nō facta solutiōe p̄dicta teneant̄ eidē Lau. dare ⁊ soluere floze-
 nos centum auri largos: ⁊ sic ⁊ in dicto casu eidez Lau. reliquit
 ⁊ legauit dictos flozenos centum.

¶ Legatum manumissionis sclauē.

¶ Itē iure legati ⁊ p remedio aie sue reliqt ⁊ legauit Marthe et
 Site sclauis seruis ⁊ ancillis d̄ci testatoris de p̄ribus Rossie libe-
 rationē: p̄pterea q̄ eidē A. testatori libera l̄r seruierūt: ⁊ sic in fut-
 turū sperat ipsas esse facturās. Et ernūc p̄ut extūc ⁊ extūc prout
 ernūc secuta morte dicti testatoris ipsas ⁊ quāz eaz̄ absentes et
 me. L. notario infra scripto vt publica p̄sona p̄ eis ⁊ qualibz eaz̄
 recipiēte ⁊ stipulāte liberauit ⁊ liberat ⁊ a sua potestate eremit et
 manumisit: easq; p̄stiniis natalibus restituit: ita q̄ possint age-
 re contrabere pacisci atq; testari: ⁊ in iudicio stare: ⁊ oīa ⁊ singu-
 la alia facere q̄ ⁊ p̄t faciunt ⁊ facere possunt alij hoīes sui iuris
 liberi ⁊ ciues Romani: Et etiā eisdē remisit ⁊ donauit omē eaz̄ ⁊
 cuiuslibz eaz̄ peculū ⁊ oīa ⁊ singula vestimenta ⁊ p̄ānos lineos
 ⁊ laneos ad vsū ⁊ dor̄suz dictaz̄ Marthe et Site tam factos q̄
 fiendos vsq; ad tempus mortis dicti testatoris.

¶ Legatum de dotando filiam sp̄ream.

¶ Item iure legati reliqt ⁊ legauit Margarithe eius filie sp̄ree
 ⁊ naturali nate ex se ⁊ ex quadā Anastasia sclaua dicti testatoris
 flozenos trecentos auri largos p̄ ipaz̄ dotando ⁊ maritādo eidē
 Margarithe dandos et p̄soluendos p̄ infra scriptos ei⁹ heredes

310
eum nubetur et viro tradet. Et si contigerit dicta Margaritba
decedere ante nubile etate et antequam nubatur et viro tradat: tunc
voluit dictos florenos trecentos pro dictos et infrascriptos eius ere
cutores et commissarios exponi et erogari in maritandis puellis pau
peribus pro amore dei et pro remedio anime sue: dummodo non pos
sint dare alicui puelle plusquam florenos triginta pro qualibet earum consci
entias dictorum et infrascriptorum executorum et commissariorum in hoc
aggravando. Hoc addito et declarato: quod si infrascripti eius here
des vellent facere dotem dicte Mar. sup. montem dotium puellarum
comis Florentie: non sint liberati a patris legato faciendo eidem do
tem pro florenis trecentis: sed teneantur exponere et expedere et ex
bursare dictam summam et quantitatem florenorum trecentorum pro
capitulis: et emere tot denarios montis comis quod capiat totam dictam
summam florenorum trecentorum auri largorum si eis placebit.

¶ Legatum de dotibus uxoris.

¶ Item iure legati reliquit et legavit dicte dñe Angele uxori sue et
filie Juliani de tancredis ultra dotes suas pro eum confessatas ma
nu cuiuscumque notarii publici florentini: quas dixit et asseruit fuisse
se florenos mille ducentos: casu quo superviveret dicto Bleradro
testatori brachia. xij. panni monachini finis de sancto Martino: et
duo vela seu sciugotozia finia valoris florenorum. viij. auri de sigilla
lo pro ea induenda put in funeribus fieri solet. Et in casu quo vi
ta viduale et honesta servaverit et cum filiis suis et dicti testatoris
in domo habitacionis dei testatoris steterit et permanserit: tunc ei legavit
alimeta decetia et victum et vestitum: et ultra predicta florenum centum auri
largos: qui aliquo modo non computentur in dotibus suis.

¶ Legatum rei aliene.

¶ Item iure legati reliquit et legavit Francisco de amieris equum
album qui est Augustini de tedaldis: quem quidem equum emi iussit et
mandavit dictus testator a dictis suis heredibus et deo fra. tradi.

¶ Legatum rei heredis.

¶ Item iure legati reliquit et legavit Sinibaldo de rinuccinis quam
vestem nigram sericeam alba de velluto suffultam de pancis: quam quidem

solitus erat portare presertim in magistratibus Alaman⁹ filius
 dⁿⁱ testatoris. Et sic dⁿⁱ Alamanū filiū dⁿⁱ testatoris grauauit
 ipsiq; mandauit dict⁹ testator ad tradendū dictā vestē ipsi Sinf.

¶ Legatum reditus domus.

¶ Itē iure legati de bonis suis reliquit et legauit Camille et Anne
 eiusdē testatoris filiabus: et q̄ Camilla est vxor Leonardi de ri/
 dolfis: et Anna est vxor Johis de caualleschis: et cuilibz earū in
 casu viduitatis et donec vidue steterint reditū et habitationē in
 domo dicti testatoris: et alimenta decentia victus et vestitus.

¶ Prelegatum.

¶ Item iure prelegati reliquit et legauit Jannotto eius filio legi
 timo et naturali omnes libros et volumina librorū quos ad p̄s
 habet et tempore mortis dicti testatoris habebit dictus testator
 tam grecos q̄ latinos q̄ etiam vulgares: exceptis libris et codicē
 bus rationum debitorū et creditorū.

¶ Legatum liberationis debitoris.

¶ Item iure legati reliquit et liberauit Dñicum de carneschis
 debitorē dicti testatoris in sūma et quātitate floz. cxx. in qbus di
 ctus Dominic⁹ erat debitor dicti testatoris et cā veri et gratuitū
 mutui: vt apparere dicitur in libro dicti testatoris intitulato et
 vocato ricordanze segnato. B. ad cartas. 24. Et iussit et manda
 uit dictus testator in scriptis eius heredibus nullo vnq; tpe
 posse exigere dictā partitā: imo totaliter intelligat extincta.

¶ Legatum creditoris.

¶ Item iure legati reliquit et legauit Ladeo Philippi lanaiuo
 lo Florentio florenos septuaginta auri de sigillo: in quibus di
 ctus testator dixit asseruit et confessus fuit se esse debitorē di
 cti Ladei: dūmodo dictus Ladeus liberet absoluat et cancellet
 dictum testatorem et eius heredes a quadam partita scripta et fa
 cta in libro Vitij vocato dare et hauere segnato. B. ad cartas. 20.
 et generaliter in alio et ab alio quocunq; libro et loco vbi et in que
 bus appareret quomodolibet dictum Ladeum posuisse debito
 rem dictum testatorem.

¶ Legatum restitutionis vsuraz.
¶ Itē iure legati volēs exonerare ꝑscientiā suā dicitꝑ testator reliquit ꝛ legauit Siluestro de pictis floren. cxxj. quos dicitꝑ testator habuit ꝛ recepit a dicto Siluestro ꝑ vsurariā ꝛ illicitā ꝑauitatē.

¶ Legatum nominis.
¶ Itē iure legati reliquit ꝛ legauit dictus testator Paulo de lanfranchis nomen ꝛ creditū florenoz. xl. ad qđ teneꝛ et obligatus est dicto testatorꝑ Ladislaus de labertschbis occasione viuiꝑ panni rosati finis de scō Martino ꝑ dictū Ladislaū empti a dicto testatore: vt apparere dī in libro dcī testatoris vocato dare ꝛ habere: segnato A. i. 6. ꝛ in libro dicti L. a. vocato debitoꝑ ꝛ creditoꝑ: segnato D. 2. 6. ꝛ ob id etiā dedit cessit trāstulit ꝛ mādauit dicitꝑ testator dcō Pau. oīa iura ꝛ et ꝑstituit eū ꝑcuꝛꝑ vt in rem suā. Si vis extendere istas clausulas: vide supra in instrō cessionis.

¶ Legatum de bonis imobilibus.
¶ Itē iure legati de bonis suis reliquit ꝛ legauit Gregorio dilecto fratri dcī testatoris vnū podere dcī testatoris positū in comitatu floꝛ. ꝛ in populo plebis sc̄te Marie ꝑponete infra suos ꝑfines loco dicto ripabello. Ponas ꝑfines. cū oībus suis ꝑtinētijs: ꝛ cū bobus capris ꝛ pecozibus ꝛ oībus alijs bestijs ꝛ presta laboratoris que ꝛ quas continget tꝑe mortis dicti testatoris esse sup dicto podere ꝛ apud laboratorē dicti poderis. Plura alia legata possent apponi: sed esset pene impossibile cōplecti oēs voluntates hoīm. Tu semp cauetō vt ad vnguem ꝛ clarius ꝛ lucidiꝑ poteris etiā iurta vulgare scribas voluntatem testatoris.

¶ Erhereditatio.
¶ Item hoc suo ꝑnti testamento dictus testator erhereditauit ꝛ eius hereditate penitꝑ ꝑriuauit Galeazū filiū legitimū ꝛ natura lē dcī testatoris natū ex se ꝛ ex dñā Angela eiꝑ vꝛoze ltīma: qa dicitus Gale. manus atroces ꝛ violētas in dcīm testatorē ꝑchdolor iniecit ꝛ imisit: ꝛ pluries sibi venenū parauit: ꝛ de crimīe famoso ipm accusauit: eiusqꝑ vite insidiauit vt eradīcareꝛ de terra viuētiū. Apponas cām erhereditatiōis: ꝛ caueas ꝑ sit vera ꝛ ltīma.

¶ Relictū iure institutionis factū filio p̄digo.

¶ Item iure institutionis reliquit ⁊ legauit dictus testator Laurentio filio dicti testatoris florenos quingētos auri largos ⁊ nō ultra. Mandans ⁊ iubens dictus testator eidem Laurentio presentī institutioni stare ⁊ esse contentū ⁊ nil vltterius petere posse de bonis rebus ⁊ iurib⁹ hereditarijs dicti testatoris. et hoc ideo fecit dictus testator: quia dictus Laurentius est luso ⁊ dilapidator bonoꝝ: ⁊ accepit in vrozem quandā meretricem contra volūtatē dicti testatoris ⁊ in graue damnū ⁊ dedecus dicti testatoris totiusq; sue familie. Et quia dictus Laurentius pluries mōnitus a dicto testatore eius patre nunq̄ redire voluit ad meliorem frugem: Voluit tñ dictus testator dictum Laurentiū solum alimentari ⁊ alimēta victus ⁊ vestitus sibi dari et preberi condecenter in domo dicti testatoris p̄ infra scriptos eius heredes.

¶ Heres in quantitate certa.

¶ Item sibi heredem instituit fecit et esse voluit dictus testator Siāmettam eius filiam legitimam ⁊ naturalem in florenis trecentis auri largis vltra dotem quam eidem fecit et constituit super monte dotiū puellaz cōis florentie: quos eā h̄re voluit cū nupsērit vel religionē intrauerit: ⁊ interij in domo dñi testatoris reditū dom⁹ ⁊ alimēta decētia. Et si dictos florenos. ccc. exegerit anteq̄ nubat: ernūc priuauit eā dictis alimētis ⁊ reditu i domo dñi testatoris. florentie et in alijs locis vbi femine non succedūt exclusē a masculis: non est opus de eis facere mentionē: alibi sic.

¶ Heres in parte hereditatis.

¶ Item iure institutionis sibi heredem instituit fecit ⁊ esse voluit dictus testator Carolum eius filium a se emancipatum natum ex se ⁊ ex dña Lucretia olim p̄ima vrozē dicti testatoris in quarta parte omniū bonoꝝ dicti testatoris: detracta prius ex ipsa tota hereditate domo magna in qua ad presens habitat dict⁹ testator posita florentie in populo sancti Perri maioris de florentia. Cuius quidem domus nihil habere debeat dictus Carolus: sed ab ea penitus sit exclusus.

Generalis heredum institutio.

In oibus aut alijs suis bonis mobilibus et immobilibus et seu se mouentibus iuribus noibus et actionibus presentibus et futuris sibi heredes vniuersales instituit fecit et esse voluit Jannottum Alamannum Pandolfum et Sigismundum eius filios legitimos et naturales: natos ex ipso testatore et ex dicta domina Angela eius vxore legitima: et quoscumque alios filios masculos nascituros ex dicto testatore et ex dicta domina Angela eius vxore et ex quacumque alia eiusdem testatoris vxore legitima: et quemlibet eorum equis portionibus: et eos et quemlibet eorum adinuicem et vicissim substituit vulgariter pupillariter et per fidei commissum. Vel dicas si placet.

Alia generalis heredum institutio.

Ceterum quia heredis institutio caput est et fundamentum principale cuiuslibet ultimi nuncupatiui testamenti seu vltime voluntatis: qua sublata: cetera alia disposita et ordinata ipso iure nulla et irrita esse censentur. Et propterea dictus Alexander testator in omnibus suis alijs bonis mobilibus et immobilibus et seu se mouentibus iuribus noibus et actionibus presentibus et futuris: qualiacumque et quatacumque fuerint in quibuscumque bonis siue rebus et in quibuscumque locis consistant seu reperiiri possint et seu poterunt in futurum ac quocumque nomine censeant: suos heredes vniuersales instituit fecit nominauit esse voluit et ordinauit Jannottum Alamannum Pandolfum et Sigismundum filios legitimos et naturales dicti testatoris natos et ipso testatore et ex dicta domina Angela eius vxore legitima: et quoscumque alios filios masculos nascituros ex dicto testatore et ex dicta domina Angela et ex quacumque eius vxore legitima: et quemlibet eorum equis portionibus: et eos et quemlibet eorum adinuicem et vicissim substituit vulgariter pupillariter et per fidei commissum.

Prohibitio detractionis falcidie.

Item non ignarus dictus testator de qualitate et quantitate patrimonij sui: expressim voluit et mandauit atque prohibuit dictis eius heredibus et cuiilibet eorum: ne quoquo modo detrahant falcidiam

eidem delegatis supra scriptis vt supra per dictum testatorem factis aut per eundem in futurum quicumque fiendis.

¶ Prohibitio alienationis bonorum.

¶ Item dictis suis heredibus et eorum descendentes et successoribus et cuiuslibet eorum impetu dictus testator prohibuit et vetuit alienationem venditionem donationem et seu ad longum tempus locationem et concessionem in totum vel in parte omnium et quorumcumque bonorum immobilium dicti testatoris. Et hoc ideo fecit quia voluit omnia et singula eius bona permanere in eius familia. et si quo tempore in futurum per dictos suos heredes et seu eorum descendentes contrafactum vel ventum fuerit: tunc et eo casu pene nominet eos sic contrafacientes dānavit in florensis centum auri largis dandis et solvendis hospitali sancte Marie nove de florentia iure legati pro quolibet eorum si contrafacient et qualibet vice: et sub irritatione et annullatione et revocatione huiusmodi alienationum venditionum donationum et ad longum tempus locationum et concessionum sic vt supra per dictos eius heredes et eorum successores et descendentes et quemlibet vel alterum eorum fiendarum: quas et que omnia hoc suo presenti testamento ex nunc prout extunc et extunc. put ex nunc casu quo fieret declaravit esse nullas et nullius valoris efficacie vel effectus et contra eius voluntatem factas. Prohibitio huiusmodi alienationis posset fieri etiam ad tempus: tu in hoc semper advertas et sis cautus vt apponas causam et rationem quare prohibet.

¶ Prohibitio divisionis ad tempus.

¶ Item voluit et māдавit dictus testator: quod dei Jannottus Alamanus Pandolfus et Sigismundus eius filii legitimi et naturales vt supra instituti et omnes et singuli alii filii legitimi et naturales nascituri ex dicto testatore cōiter vivant et habitent: et ad divisionem bonorum dei testatoris quoquo modo non pueniant: donec et quousque dei Pandolfus et Sigismundus et omnes alii eius filii legitimi et naturales puerint ad etatem legitimam. xviii. annorum completorum. Et quod si aliquo modo ptraferint et quilibet vel alter eorum cōtraferit eo casu talem vel tales si ptrafacientes vel venientes et seu alios eius

fratres et coheredes ad diuisionem puocantes dānauit in floren-
nis sexcentis auri largis p quolibet eoz et qualibz vice dandis et
soluendis pro vna dimidia parti obseruati: v3. q̄ diuidant̄ inter
fratres et coheredes predicta obseruantes et qui in cōione perma-
nerent et pseuerarēt et seu ad diuisionē puocarent: et p alia dimi-
dia hospitali sancte Marie noue de florentia. quos florenos eis-
dem iure legati reliquit et legauit in casu predicto: singula singu-
lis congrue referendo.

Tutorum datio.

Tutores aut et pro tpe curatores dictoz Pandolfi et Sigismū-
di filioz pupilloz dēi testatoris et oim et quorūcunq; alioz filioz
nascituroz ex dicto testatore: et qui tempore mortis dicti testato-
ris erant pupilli et in minozi et pupillari etate constituti reliquit
fecit constituit et esse voluit iussit et mandauit et ordinauit dictā
dñam Angelam eius vxorem et Gregoriū dilectum fratrem dicti
testatoris et Ludouicū de adouardis ciues florentinos et quēlibz
eoz v3. duos ex eis in concordia et superuiuentem ex eis. Et confi-
dens de bonitate et legalitate dictoz tutorz et fide et beniuolentia
quam semp habuit erga prefatos tutores: ernunc ipsos et quemlz
ip̄oz liberauit exempt et penit? absoluuit ab omni et quacūq; inue-
tarij confectione et a redditiōe rationis administrationis p eos
gerende et fiende de dictis pupillis durante tpe tutele predictes
nisi si et quatenus eisdē tuto:ibus libere videbitur et placebit ag-
grauando in hoc eoz conscientias. Mandans iubens et grauās
dictos eius heredes et quēlibet eoz vt tutores et p tpe curatores
predictos liberent et penitus absoluant a redditione rationis ad-
ministrationis predictes. Et q̄ tpe dicte finite tutele ab eisdē tu-
to:ibus aut aliquo eoz quocunq; et qualitercunq; aliquid petant
vel petere possint vel contra ipsos aut aliquem ipsoz tam occasi-
one dicte tutele q̄ alia quacunq; de causa que quomodolibz dici
vel excogitari possit agant seu agere vel experiri possint: sed ex
nunc eisdem eius heredibus imposuit perpetuū silentiū. Nō ap-
ponas hanc clausulam nisi de expressa voluntate testatoris cum

maxime prefudiciū sit pupilloꝝ. Si ʒo testator non haberet pu-
pillos vel eis non relinqueret tutores: ʒ vellet facere executores.
7 cōmissarios sui testamenti: sic scribas.

¶ Creatio executorꝝ fidei cōmissioꝝ.

¶ Fidei cōmissarios autē 7 executores suos 7 huius p̄ntis testa-
menti 7 vltime voluntatis fecit constituit 7 ordinauit Nicolaum
de Perusis 7 Gasparem de paulis ciues floren̄. 7 quemlibz eoz
insolidū et supuiuentem ex eis. Dans 7 concedens dictus testa-
tor dictis executoribus 7 cuiuslibz eoz insolidū plenum et liberum
arbitrium potestatem auctēz 7 baliā vendendi 7 alienandi de
bonis ipsius testatoris cum bannimēto 7 sine illi vel illis cui vel
quibus 7 prout libere voluerint 7 pro eo pretio 7 pretij p̄fessione
eo modo 7 forma 7 prout 7 sicut eisdem libere videbit̄ 7 placebit
oīaq; iura 7 bona noīa 7 actiōes 7 pecunias seu pecuniāz sumas
dicti testatoris in quibuscunq; rebus 7 locis consistant petendi
exigendi leuandi recipiendi 7 recuperandi: 7 de receptis leuatis
7 recuperatis quietādi 7 finiendi pactumq; p̄petuū tam reale q̄
p̄sonale de vltērius nō petendo faciendi vsq; ad integrā satisfā-
ctionem p̄missioꝝ 7 pro ipsius testatoris voluntatem adimplē-
do. Et p̄ p̄missis oībus 7 singulis et eoz occasione coram quī-
buscūq; iudicibus ecclesiasticis vel secularibus cōparendi agēdi
7 defendendi in iudicio 7 extra: necnō cum quibuscūq; debitoꝝ:
bus dicti Alexandri testatoris conueniendi libereq; transigēdi 7
paciscēdi prout dictis suis executoribus 7 fidei cōmissariis p̄-
dictis libere videbit̄ expedire: quoz cōscientias in predictis one-
rauit. Et ḡnāliter oīa et singula alia faciendi gerendi 7 exercēdi
pro executione 7 implemento voluntatis dicti testatoris q̄ quōlibz
libere 7 plenarie cōcedi possent quibuscūq; executoribus et fidei
cōmissariis testamentariis cum plena libera generali 7 speciali
administratiōe 7 mandato in predictis 7 circa predicta: et prout
7 sicut licuisset 7 liceret dicto testatori et facere posset dictus te-
stator si viueret 7 p̄ns esset 7 predicta executioni mādari vellet:
7 cū illis obligationibus pactis p̄missionibus capit̄s clausulis

7 cautelis 7 prout 7 sicut dictis executoribus 7 fidei commissarijs libere videbitur 7 placebit. Volens insuper et expresse declarans dictus testator qd dicti eius executores 7 fidei commissarij predicti nequeant ab executione presentis sui testamenti et vltime voluntatis excludi vel aliquo modo impediri: donec et quousq; premissa omnia et singula fuerint executioni plene demandata. Et si testator vellet eos liberare ab inuentarij confectione 7 redditione rationis: dicas vt supra in tutoze. Sed iterum tibi dico: caueto ne apponas nisi de voluntate testatoris.

¶ **Uulier relicta vsufructuaria.**

¶ Item voluit et reliquit dictam dominam Angelam eius dilectissimam vxorem propter mutuū amorem 7 dilectionem quā ad inuicem inter se habuerunt dñam vsufructuariā 7 massariā oīm bonoz dicti testatoris toto tempore eius vite: si 7 in casu quo vidua steterit 7 vitā vidualē 7 honestā seruauerit. Et nota qd hoc legatum qñ sunt instituti extranei importat plenū 7 integrū vsufructū. Si autē sunt instituti filij: tunc ex generali consuetudine Bulgari importat solūmodo: qd dicta domina habeat post mortem mariti nomen domine 7 preeminentiam sicut habebat in vita viri: 7 habebit vsufructum oīm bonoz quatenus sufficiat sibi ad alimenta scdm facultatem 7 dignitatem a seipsa tantum 7 nō de manu filiorum: 7 hoc fauore liberorum. Et hoc habet locum etiam si apponantur verba plenum 7 liberum vsufructum quantumcunq; importantia: Nisi apponantur ista verba: videlicet.

¶ Item reliquit dictam dñam Angelam dñam vsufructuariam 7 massariam omnium 7 quorumcunq; bonoz dicti testatoris toto tempore vite ipsius dñe Angele: 7 si 7 casu quo vidua steterit 7 vitam vidualem 7 honestam seruauerit: ita tamen qd nō importet alimenta tantum: sed consequatur 7 cum effectu habeat plenum liberum 7 integrum vsufructum omnium bonoz dicti testatoris. Sequitur materia substitutionum.

¶ **Substitutio vulgaris expressa.**

¶ In oibus autē alijs suis bonis mobilibus 7 imobilibus iurib?

noibus & actiõibus sibi heredẽ vlem instituit noiauit fecit & esse voluit Arrigũ ei? filiũ. Et si dictus Arrigus ei? heres nõ erit: v? esse voluerit & seu nõ potuerit: tũc & eo casu eidẽ substituit Petrũ.

¶ Substitutio expressa pupillaris.

¶ In oibus aut alijs rē suos heredes vniuersales instituit fecit & esse voluit Carolum & Petrum eius filios legitimos & naturales impuberes & pupillos & in pupillari etate pstitutos. Et si dcĩ eius filij & heredes predicti decesserint ambo in pupillari etate: tunc & eo casu eisdem substituit Jannottum.

¶ Substitutio vulgaris tacita.

¶ Et nota q̄ sub vulgari expressa p̄tinet̄ tacita pupillaris: & sub exp̄ssa pupillari p̄tinet̄ tacita vulgaris. nã sub illis verbis: si nõ erit heres rē. q̄ verba sunt vulgaris expresse: tacite subintelligit̄ q̄ si ip̄e heres erit & decesserit i pupillari etate q̄ nihilomin? substitut? admittat̄. Et sub illis v̄bis: si decesserit i pupillari etate: q̄ sunt v̄ba pupillaris exp̄sse: tacite subintelligit̄ q̄ etiã si ip̄e nõ decesserit in pupillari etate tñ nõ fuerit heres: nihilominus ad-

¶ Substitutio breuiloqua & seu reciproca. ¶ mittat̄ substitut?.

¶ In oibus aut alijs suis bonis rē suos heredes vniuersales fecit rē. Dñicum & Alexandrũ ei? filios legitimos & naturales: eosq; adinuicẽ substituit. Et nota q̄ ista substitutio p̄t cõprehendere scõm contingentiã casuũ quatuor substitutiões: v3. vulgarẽ exp̄ssam & tacitã & exp̄ssam pupillarem & tacitam.

¶ Substitutio compendiosa.

¶ In oibus aut alijs rē suos heredes instituit fecit & esse voluit Antoniũ de buonfantibus ei? filiũ legitimũ & naturalẽ. Et si dictus Antonius qñcunq; decesserit in pupillari etate vel qñcunq; sine liberis: eidẽ substituit Corneliũ de marsupinis. Uidi in hoc casu disputari q̄ filius sic heres institutus ingressus est religiõz & effect? est monachus: & p̄pterea monasteriũ fauore ecclie succedit loco liberorũ: & nõ d̄f heres iſtitut? decedere sine liberis: & ita nõ admittit̄ substitut? ideo reddas certiorẽ testatorẽ ad tollẽdũ hãc dubitationẽ: q̄ apponat cautelã dicẽdo post sine liberis dicat ex se genitis.

Substitutio exemplaria.

In oibus autē tē sibi heredem vniuersalez instituit fecit et esse voluit Carolū de capris eius filiū legitimū et naturalē furiosum vel mentecaptum. et si decesserit dictus Carolus anteq̄ mente et cerebro sanus fiat: eidem substituit Iohem de vbertis.

Substitutio fidei cōmissaria vel institutio.

In oibus autē alijs suis bonis tē suū heredem fecit et esse voluit tē Camillū eius filiū et Galeottū Petrū et Adobrandinū ei⁹ nepotes et filio in stirpes et nō in capita: et eos et quēlibz eoz grauauit restituere hereditatē predictā si decesserint sine liberis hospitali scē Marie noue de floretia. qd̄ hospirale in casu predicto eis dē substituit. Ego in istis substitutionibus vlteri⁹ nō me extendam: q̄a oēs scdm̄ casum contingentes cōprehendunt̄ sub illis verbis q̄ in prima institutione posui: v3. et eos et quēlibz eoz adinui cem substituit vulgariter pupillariter et p̄ fidei cōmissuz: lz multi notarij imo maioꝝ pars effectū dictoz verboꝝ nō intelligant. vñ sunt tanq̄ bene cantantes per practicam sine ratione.

Dividitur autē hereditas in stirpes vt ad dictū Camillū filiū dimidia p̄ineat: et ad reliquos nepotes alia dimidia. Et hāc dixit et asseruit dictus testator esse et esse velle suū testamētū et suā vltimā voluntatē: quā et qd̄ p̄ualere voluit oibus alijs testamētis codicillis et donationibus causa mortis et quibuscunqz alijs vltimis voluntatibus p̄ eū hactenus factis. Et si iure testamētis non valeret: valeat valeret vel valebit et valere voluit dictus testator iure codicilloꝝ. Et si iure codicilloꝝ nō valeret: valeat valeret vel valebit et valere voluit dictus testator iure donationis causa mortis vel cuiuscunqz alterius vltime volūtatis: quo qua et qbus magis et melius et validius de iure subsistere et valere pōt. Cassans irritās et annullās dict⁹ testator om̄ne aliud testm̄: codicillos: donationē cā mortis: et om̄nē aliā vltimā voluntatē p̄ dcm̄ testatorē hacten⁹ factā et pditā manu cuiuscunqz notarij: non obstantibus quibuscunqz verbis derogatorijs penalibus vel precis in dicto testamēto appositis: vt puta pater noster vel aue maria vel

alijs quibuscunq; similibus: de quibus dixit se ad pñs nō recor-
dari: 7 omnino se penituisse 7 penitere hmōi verba apposuisse.
Rogans me. L. notarium infrascriptum quatenus de predictis
publicum conficerem instrumentum.

¶ Codicillus ante testamentum.

Adhibeas ad min⁹ qnq; testes.

¶ Quoniam nil certius morte 7 nil incerti⁹ hora mortis: hinc est
q̄ Michael sanus p̄ dei grām mente sensu visu 7 intellectu lz cor-
pore languens: volēs sue vltime voluntati providere: oī mō via
iure cā 7 forma qbus magis 7 meli⁹ potuit 7 pōt et sibi licuit 7 lz
hac pticulari dispositōe bonis suis p̄ hos pñtes codicillos dis-
posuit 7 ordinavit in hūc modū 7 formā 7 put̄ iferi⁹ cōtinet̄: v3.

¶ Imprimis quidem animam suam recōmendavit omnipotenti
deo eiusq; gloriose matri Marie semper virgini totiq; celesti cu-
rie paradisi. corpus aut̄ suū quando ex hac misera vita migrare
contigerit sepeliri voluit in ecclesia sancti Stephani ad pontem
de florentia: 7 in sepulchro suoz ascendentium.

¶ Item amore dei 7 pro remedio anime sue iure legati de bonis
suis reliquit 7 legavit fratribus obseruantie ordinis fratrum mi-
noz beati frācisci extra menia ciuitatis florentie et super costā
sancti Miniatis duo petia panni bigelli florentoz viginti ad mi-
nus pro indumentis dictorum fratrum.

¶ Itē reliquit 7 legavit iure satisfactōis dñe Maritane ei⁹ vro-
ri 7 filie Simonis rē. dotes suas p̄ eū p̄fessatas manu dñi Mānt
rapnerij ciuis 7 notarij florentini sub suo datali: quas dixit et
asseruit 7 p̄fessus fuit in veritate fuisse florenoz mille.

¶ Itē voluit 7 reliq̄ dictā dñaz Maritanā eius dilectā vrozem
dñaz vsufructuariā 7 massariā oīm bonoz dñi codicillatoris euz
pleno integro 7 libero vsu 7 vsufructu oīm bonoz dicti codicilla-
toris toto tpe vite sue ipsius dñe Maritane 7 donec vidua steterit
7 vitā vidualē 7 honestā seruauerit 7 dotes suas non petierit
nec egerit ab heredibus dicti codicillatoris. Nota q̄ ppter illa
verba: 7 dotes suas nō petierit: ego vidi refricari in dubiū et dis-

putari: et cōsilia et sñas p̄ famosissimos doctores hinc inde ferri:
an si mulier relicta vsufructuaria sub illa conditiōe viduitatis et
nō petendi dotē acceptās legatū et postea decedat eius heredes
possint petere dictā dotē. quare sis cautus certificare codicillato
rem: et si voluerit dictam dotē posse repeti p̄ heredes: ita scribas:
et declares: Al̄s semp loquaris p̄missio hoc verbo si: v3. si et casu
quo vidua steterit et vitam vidualem seruauerit et dotes nō petie
rit. non autem loquaris p̄ ablatiuū: quia esset dubitabile si dices
res: ea vidua stante etc.

¶ Commissarios aut suos et huius p̄ntis codicilli et vltime volun
tatis executores ad predicta oīa et singula facienda esse voluit et
mandauit ordinauit disposuit et reliquit dictā dñā Maritanam
eius vxorem: et Franciscum et Jobem eius filios legitimos et natu
rales natos ex se et ex dcā dñā Maritana eius vxore l̄tima et sup
uīuentes ex eis oēs in concordia. Dans et attribuens et concedēs
eisdem plenā et oīmodam exequendi potestatem et arbitriū et mā
datū quantū in b̄mōi codicillis et quibuscunq; alijs vltimis vo
luntatibus similibus executoribus concedi p̄t: vt predicta oīa
et singula iuxta ordinationē predictam distribuant et exequant̄
p̄out eis p̄ se vel alium seu alios p̄ salute aīe sue melius videbit̄
expedire. Et volens declarans et mandans q̄ aliqua obscuritas
non deprehendat̄ in hoc suo codicillo q̄ ipsi executores sui hāc
vltimam voluntatem possint et debeant declarare absq; recursu
alicuius iudicis vel cuiuscunq; persone: ac eis voluit de predictis
plenariam fidem adhiberi.

¶ Insuper dictos Johannē et Franciscū filios legitimos et natu
rales dicti codicillatoris eidē ab intestato succedentes et venien
tes et quoscunq; alios filios masculos tā natos q̄ nascituros ex di
cto Michaele codicillatore et ex dcā dñā Maritana ei⁹ vxore et ex
qual; alia ei⁹ vxore l̄tima rogauit et grauauit dictus codicillator
iure fidei p̄missi p̄ hos p̄ntes codicillos: q̄t̄ns si decedēt sine filij
is masculis l̄timis et naturalibus hereditatē dci Michaelis codi
cillatoris insolidū reddāt et restituāt Andree fr̄i carnali dci codi

collatoris et eius filii et descendentes masculis legitimis et naturalibus
 Dicens et asserens dictus codicillator hanc suam ultimam particu-
 larem voluntatem esse et esse velle: quam valere voluit iure codicillo-
 rum. quod si iure codicillorum valere non poterit: valeat valeretur vel valebit
 et eam voluit dictus Michael iure donationis causa mortis vel cuius-
 cuiusque alterius ultime voluntatis que de iure melius et efficacius va-
 lere poterit seu poterit et tenere. Rogans etc.

¶ Codicillus post testamentum.

¶ Certum esse dicitur quod de anno domini M. cccc. lxxi. et de mense Janua-
 rij dicti anni: Alfonsus de pandolfinis etc. tunc corpe languens sa-
 nus tamen per gratiam ihesu christi mente et intellectu suum sine scriptis nuncupa-
 tivum condidit testamentum: in quo plura disposuit: ut in deo testam-
 ento apparere dicit dictus Alfonsus manu domini Baldassaris de
 bondonibus civis et notarij Florentini. Unde hodie hac presentia su-
 prescripta die dictus Alfonsus per gratiam dei mente sensu corpe visu
 et intellectu: Cum voluntas hominis ambulatoria sit usque ad mortem: post
 testamentum predictum circa quedam que in testamento predicto continentur mu-
 tata voluntate hac particulari dispositione de bonis suis per hos
 presentes codicillos disposuit et ordinavit et fecit in hunc modum et for-
 mam v. Imprimis cum ipse Alfonsus sciat et recordetur in deo testam-
 to se legasse Petro olim Jobis de alamanis florentini. ut latius in dicto
 testamento apparere dicitur: penitentia ductus: dictus Alfonsus codicil-
 lator predictus dictum legatum ademit et subtraxit et penitus revo-
 cavit: nolens ad dictum Petrum dictum legatum quoquo modo pervenire.
 ¶ Item per hos presentes codicillos iure legati de bonis suis reliquit
 et legavit domino Leoni baptiste de albertis usum et usufruc-
 tum unius poderis dicti testatoris positi in comitatu florentie
 et in populo plebis ripoli loco dicto in bisarno infra suos fines:
 toto tempore vite dicti domini Leonis baptiste et eius vita durante et do-
 nec naturaliter vixerit: liberans et nunc dictus codicillator dictum
 dominum Leonem ab omni onere cavendi et satisfaciendi de utendo et fru-
 endo ad arbitrium boni viri dicitur bonis eisdem ut supra in usufructu
 legatis et relictis. Non apponatur ista clausula liberandi nisi de voluntate

106
codicillatoris et seu testatoris huiusmodi parum releuet. Sequere legata que
vult codicillator. Cetera autem omnia et singula in deo testore et codicil-
lo precedentibus preterea in omnibus et singulis eorum partibus confirmavit ap-
probavit et valere voluit. Asserens et affirmans hanc suam ultimam vo-
luntatem esse et esse velle: quam valere voluit iure codicillorum. quod si iu-
re codicillorum non valere poterit: valeat valerit vel valebit et eam valere
voluit dictus codicillator: iure donationis causa mortis vel cuiuscumque
alterius ultime voluntatis valere et tenere voluit et mandavit et
eo modo et forma prout magis et melius valere potest.

¶ Testamentum ceci.

¶ Adhibeas octo testes qui se subscribant et proprio eorum sigillo
signent: et dicas: presentibus testibus etc. proprio ore dicti et infra-
scripti testatoris vocatis habitis et rogatis. Gerardus olim Lau-
rentij de ripabello civis florentinus sanus pro christi gratia sensu corpore
mente et intellectu: sed cecus et oculis carens: Considerans quod dum
quies viget in membris corporeis ratio mentem regit quam siquidem
rationem sepe laqueo: ita obnubilat ut non solum temporalium rerum: sed etiam sui
ipsius cogat ipsa laqueorum vehementia obliuisci. Vel dicas si sanus sit
testator: Cum corpus sanitate viget mens interior in semetipsa col-
lecta pleniori ratione cum non appellat id cogitare quod dolet. Unde
tunc ultime voluntatis iudicium in quo tranquille mentis et rationis usus
erigit salubrius potest. Quapropter Gerardus olim laurentij me-
te et corpore sanus: sed cecus et oculis et lumine oculorum carens: compositis rebus
et bonorum suorum et de substantia sui patrimonij omnium suorum bonorum dis-
positionem pro presentibus nuncupatiuum testamentum quod sine scriptis deus in hunc mo-
dum disposuit et ordinavit et facere procuravit et fecit. Imprimis qui-
dem animam suam humiliter ac deuote recommendavit omnipotenti deo
eiusque gloriose matri Marie semper virgini totique celesti curie pa-
radisi. cuiusque animam suam de hac luce migrari contigerit corpori suo
elegit sepulturam in ecclesia sancti Laurentij de florentia.

¶ Item iure legati etc. Apponas pro no legata ope sacrificie et muroz
deum subdas legata que faciet: et si sunt filia supra scriptis apponas:
Cave quod semper describas quicquid ordinauerit testator: quod clari pro ptes

¶ Inſtitutio heredis.

¶ In oibus aut alijs ſuis bonis mobilibus ⁊ immobilibus ſurib⁹
 noibus ⁊ actiōib⁹ pntibus ⁊ futuris ſibi heredes vniuerſales in
 ſtituit noiauit fecit ⁊ eſſe voluit Jacobū ⁊ Gabrielē ei⁹ filios ma
 ſculos legitimos ⁊ naturales natos ex ſe ⁊ ex dicta dña Añina
 ei⁹ vrozē legitima ⁊ quoscūq; alios filios legitimos ⁊ naturales
 nſciturōs ex dicto teſtatore ⁊ ex dicta dña Añn. ⁊ ex quacūq;
 alia eius vrozē legitima in lucē puenientes poſtumos vel me
 dio tpe natos ⁊ quēl; eoz eqs partiōibus ſi maſculi erūt. ſi ſo fe
 mine: dictas filias feminas iure inſtitutiōis inſtituit in qngen
 tis florenis in qbus iuſſit eas dotari. Si ſo aliq ex dictis filiab⁹
 feis tā natis q̄ nſcitur⁹ aut poſtumis aliqñ decederet añ eta
 tē nubilē v; xvij. annoz ſine filijs vel filiab⁹ legitimis ⁊ natura
 libus eiſdē vulgariter pupillariter ⁊ p fidei cōmiſſum ſubſtituit
 filios ſupſtites maſculos dicti teſtatoris legitimos ⁊ naturales
 vel eoz filios in ſtirpes ⁊ nō in capita. Et ſi aliquis filioꝝ dcī te
 ſtatoris tā natoꝝ q̄ nſciturōꝝ vel poſtumoꝝ aliqñ decēſſerit
 vel infra. xxv. annū vel infra pupillarem etatē ſine filijs maſcu
 lis legitimis ⁊ naturalibus eiſdē vulgariter pupillariter ⁊ p fidei
 cōmiſſum ſubſtituit ei⁹ filios ſupſtites maſculos ⁊ eoz filios in
 ſtirpes ⁊ nō in capita. Et ſi maſculi vel eoz filij nō fuerit et non
 ſupſteterint: filias feias ⁊ eoz filios in ſtirpes ⁊ nō in capita. Et
 ſi oēs eius filij tā maſculi q̄ femine decederent ſine filijs maſcu
 lis vel feis līmīs ⁊ naturalibus: tūc ⁊ eo caſu eiſdē ſubſtituit vul
 gariter pupillariter ⁊ p fidei cōmiſſum hoſpitale ſancti Franciſci
 vulgariter ſancti Pauli qd̄ eſt ſup platea ſancte Marie nouvelle d̄
 florentia ſub protectione ⁊ cura procōſulis ⁊ conſulū artis ⁊ vni
 uerſitatis iudicū ⁊ notarioꝝ ciuitatis florentie.

¶ Et hāc dixit ⁊ aſſeruit teſtator predictus r̄. Sequere vſq; ad
 finem vt ſupra in alijs vſq; ad illud: Rogans r̄. ⁊ ante dicas:

¶ Igit̄ predictis oibus ⁊ ſingulis ſupraſcriptis ⁊ quolib; eoz in
 dicto teſtamēto p̄ſentis corā dictis ⁊ infraſcriptis teſtib⁹ recita
 tis ⁊ narratis ⁊ lectis: dict⁹ Gerardus teſtator p̄dictus p̄teſtat⁹

est hoc esse et esse velle suū testamentum et vltimā voluntatē seu
elegium ex sui animi et sani intellectus sn̄ia et volūtate dispositū
et ordinatū. Rogās infrascriptos testes et quēlibet eorū ad testimoniū
vt supra adhibitos ad predicta oīa et singula suprascripta testes
esse et subscriptiones suas et sigilla scōm iuris ordinē subijcere et
opponere. Et hoc infrascripto mō facies subscribere testes: et si
nesciunt grāmaticam scribant vulgariter.

¶ Subscriptiones testiu in testamento.

¶ Ego Jobes oliz simonis aromatarius ppli sc̄i Petri scberadij
de florentia vna cum infrascriptis Blasio Petro Gabriele flozia
no Dñico Baptista et Bernardo oibus testibus pprio ore dci tes
tatoris vocatus adhibitus et rogatus in testē huic p̄nti testamē
to et vltie volūtati et ei⁹ recitatiōi interfui et in fidē oīm p̄missorū
me subscripsi solitoq; meo sigillo signavi sigillū meū ppriū h̄ns
sculptum in eius circulo caput sarraceni et in vna ex cordulis ce
re pendentis cum salimbacha imp: imens et apponens.

¶ Ego Blasius de gerardis ppli sc̄i Simonis de flo: vna cū su
prascripto Jobe et infrascriptis Petro Gab. flo. Do. Bap. et Ber
oibus testib⁹ pprio ore dci Gerardi testatoris vocatus adhibi
t⁹ et rogat⁹ in testē huic p̄nti testō et vltie volūtati et ei⁹ recitatiōi
interfui: et in fidē oīm p̄missorū me subscripsi solitoq; meo sigillo si
gnavi: sigillū meū ppriū h̄ns sculptū in ei⁹ circulo scutū cū armis
mee familie v3. crucē cū. iiii. stellis in vna ex cordulis cere pēdētis
cū salibacha iprimēs et apponēs. Et sic successiue subscribāt reli
qui testes vocādo in cōtestes suos tam suprascriptos q̄ infra se
scribendos. Nec refert si oēs eodē signo et sigillo signarent.

¶ Ego L. ciuls et notari⁹ flo: impialiq; aucte iudex ordinarius
notariusq; publicus: p̄dictis oibus et singulis dū sic agebant in
terfui: et pprio ore dci testatoris vocat⁹ adhibitus et rogatus: pre
dicta oīa et singula suprascripta de eius volūtate et mādato scri
psi et publicavi et in hāc publicā formā redēgi et coram dicto testa
to: et dictis testibus ad eorū clarā intelligentiā recitavi et legi: et
in fidē oīm et singulorū p̄missorū me subscripsi signūq; meū et etiā

figillū appositū consuetum: et propriū hñs sculptum in eius circulo
scutum cū armis mee familie v3. tria capita boum ad vnā ex coz/
dulis cere pendentis in salimbacha imprimens et apponens.

¶ Et nota q̄ si quis vellet cōficere testamentū solēne in scriptis:
facias q̄ testator si sanus est vel scit aut pōt p̄pria manu in mē/
branis scribat voluntatē suā: in q̄bus vndiq̄ remaneāt margi/
nes et seu spatia quatuor: digitorū p̄ latitudinē. Si dō infirm⁹ aut
Ignarus l̄fay vel nō potest scribere alicui cōmittat vices suas: et
postea ipsum claudat et apponat suā sigillum: et sic clausum sub/
scribat et sigillēt testes: sed hoc est periculosum: quia tot solenni/
tates de iure requirunt: vt etiā peritissimi in eis celebrandis er/
rauerint et in forma peccauerint obmittendo solēnitates debi/
tas: q̄re tibi cōsulo vt poti⁹ vtaris testō nūcupatiuo sine scriptis.

¶ Reuocatio testamenti.

¶ Gerardus rē. Cōstitutus p̄sonaliter in p̄ntia sup̄ascriptorū te/
stiu. fac q̄ sint septem testes: et mei. L. notarij infra scripti: dicēs
et asserens se oīo penitere de quodā testō et vltima voluntate per/
dictū Gerardū facto et celebrato vt dixit: rogato p̄ et manu dñi
Juliani de ripa ciuis et notarij floretini de anno dñi prime pre/
terito. M. cccc. lxxx. et die. r. mensis Julij dicti anni seu alio verior/
ri tpe in dcō instrō cōtento: oī meliori mō vīs iure cā et forma q̄/
bus magis et meli⁹ potuit et ei licuit et l3: deliberate et ex certa scia/
et non per errorem aliquē iuris vel facti: ipm testm̄ et oīa et singula
in ipso contenta et disposita necnon omnia et singula et quecūq̄
alia testamenta codicillos et vltimas voluntates p̄ ipam vsq̄ in
p̄ntem diē factas et celebratas et facta et celebrata p̄ et manu cuius/
cunq̄ notarij: et oīa et singula in ea et eis contenta et quolibz eorū et
quamlibet eorum partem cassauit reuocauit irritauit et annulla/
uit: et cassa irrita et nulla et nullius valoris efficacie vel effectus
esse voluit declarauit et mandauit: Non obstantibus quibuscunq̄
verbis derogatorijs penalibus vel precis in dictis testamētis
codicillis et vltimis voluntatibus quolibz appositis: de quib⁹ dixit
et asseruit dictus Gerardus se ad p̄ns nō recordari et se omnino

penitere hmoi verba apposuisse: Dicēs ⁊ asserēs ptestās ⁊ affir-
dictus Gerardus se p nūc velle decedere intestatū. Rogans ⁊c.
Ego vidi disputari: vtq; hec reuocatio possit fieri de iure: cū re-
gulariter testm̄ non possit reuocari nisi p aliud testamentū.

¶ Donatio causa mortis.

¶ Anibal olim camilli ciuis floz. san⁹ p dei grāz mēte sensu cor-
pore visu ⁊ intellectu: sciēs se mortalitati subiectū ⁊ qñq; moritū-
rū. Vel si egrotat: sanus p grāz dei mēte sensu ⁊ intellcū: lz corpe
languēs: ac mortē prime periculū timēs: nō vī dolo vel metu seu
aliqua ali machinatiōe circūuentus: sz ex ei⁹ mera ⁊ libera volū-
tate ⁊ ex certa scīa ⁊ nō p errozē aliquē iuris vel facti ⁊ oī meliozī
mō via iure cā ⁊ forma qbus magis ⁊ meli⁹ potuit ⁊ ei licuit et lz
er titulo donatiōis cā mortis ⁊ post ei⁹ mortē dedit donauit tra-
didit ⁊ cessit Bindaccio ragnerij de ricafolis ciui floz: etino ibi
dē pnti ⁊ p se ⁊ suis heredib⁹ ⁊ successoribus ⁊ cui vel qbus iura
sua pcesserit recipienti ⁊ stipulāri Unā domū ⁊c. Ponas cōfines
bonoz. ad habendū tenendū vtendū fruendū ⁊ possidendū ⁊ qc
qd dcō Bindaccio donatario ⁊ eius heredibus ⁊ successorib⁹ deī
ceps secuta morte dcī Anibalis donatozīs placuerit ppetuo faci-
endū. Que bona supra donata dict⁹ Anibal cōstituit se precario
noīe ⁊ iure tenere ⁊ possidere pro dicto Bindaccio ⁊ ei⁹ heredib⁹
⁊ successoribus: donec dictoz bonoz tenut ā ⁊ corpalē accepit et
seu acceperint possessionē. quā accipiēdi adipiscēdi intrādi ⁊ de
inceps retinēdi etiā sua ppzia auctē ⁊ sine licētia auctē vel decre-
to alicuius iudicis officialis vel curie eisdē licentiā oīmodā con-
tulit atq; dedit statim secuta morte dicti Anibalis. Et ex cā dcē
donatiōis cā mortis: dictus Anibal dedit cessit ⁊ concessit trās-
tulit ⁊ mādauit dicto Bindaccio vt supra recipienti ⁊ stipulanti
p se ⁊ suis heredib⁹ ⁊ successoribus ⁊ cui vel quibus iura sua con-
cesserit oīa ⁊ singula iura ⁊c. Extēde vt supra in venditiōibus et
in cessiōibus ⁊ alijs sifibus instris. Volens atq; paciscens dict⁹
Anibal donatoz pdictus qprimū secuta ei⁹ morte dcīm petiū ter-
re ⁊ bona vt s̄ donata pleno iure dominij ppetatis ⁊ possessiōis

pertinere et spectare dicto et ad dictum Bindaccium donatarium predictum. que omnia tenentur. Extende generalitates ut supra: et non apponas penam nisi de expressa voluntate donatoris: cum sit causa lucrativa. Hunc vero subdam quosdam actus iudiciales qui sunt magis in usus. Et primo de sumptibus et insinuationibus.

Commissio citatiois ad videndum committi sumi et exemplari. **A**d petitionem et instantiam Bonachursij olim brachati de benedictijs de Florentia suo nomine proprio et per et vice et nomine et seu nominibus Michaelis et Hieronymi fratrum et filiorum dicti Bonachursij iam aucte infrascripti privilegij et rescripti imperialis legitimatorum et natalibus restitutorum per nobilem virum Gerardum natum quondam bo-me-dni Philippi de Florentia. Supradictus dominus potestas per tribunali sedens ad eius solitum iuris banchum per iure reddendo ut moris est: Viso quodam publico et autentico instrumeto privilegij et rescripti et indulti imperiali bulla cerea ad filium serici azurri et crocei coloris more imperialis curie pendente sano et integro et omni perisus suspitione carente: per quod continet et apparet in effectus: qualis serenissimus princeps et dominus dominus Robertus diuina fauente clementia Romanorum imperator et semper augustus ac Boemie rex: sub data Padue die sexta mensis Martij Anni domini. M. cccc. lx. fecit constituit et declarauit dominum Philippum de consinis de Florentia militem et legum doctorem Florentinum: eiusque filios et descendentes legitimos et masculi sexus sacri Lateranensis palatii comites: sibiisque suisque filiis et descendentes antedictis impetu commisit et concessit auctem et potestatem per totum Romanum imperium iudices ordinarios tabelliones et notarios publicos constituendi ordinandi et faciendi et creandi: nec non naturales filios spurcos natos incestuosos et manseros siue adulterinos et etiam ex quocumque dano coitu natos legitimandi: et ad omnia iura legitima restituendi: et predictam maculam genture abolendi et alia faciendi in predictis opportuna. Et sic ponas ea que in effectu continentur in tali instrumeto siue privilegio insinuando. Deinde dicas: per predicta et alia ad predicta facientia plenius et latius constant et apparent in dicto publico instrumeto privilegij predicti.

ad quod et ad que omnia et contenta in eis relatio habeat. Et infra
producit et deponit: et visa forma iuris statutorum et ordinamentorum
comitis florentie: et omnibus visis et consideratis que videnda et con-
sideranda fuerunt: omni meliori modo via iure et forma quibus
magis et melius potuit commisit imposuit et mandauit Paulo an-
dree nuntio publico comitis florentie et cuilibet alii nuntio publico di-
cti comitis insolidum: quatenus vadat in locis et per loca publica de-
bita et consueta ciuitatis florentie et ibidem et in dictis locis et per
dicta loca et parte premissione et mandato dicti domini Potestatis et cu-
rie et ad petitionem dicti Bonachursij dictis modis et nominibus publi-
ce palam alta et intelligibili voce citet et requirat omnes et singulos pu-
tantes seu dicentes vel dicere volentes sua quolibet interesse vel
interesse posse aut volentes modo aliquo predictis contradicere
vel se opponere et quomolibet eorum: quatenus infra primam diem iuri-
dicam prime futuram a die citationis et requisitionis huiusmodi ipsi et qui-
libet ipsorum coram dicto domino Potestate et curia legitime et penultimo
rie compareant ad videndum et audiendum dictum privilegium et
indultum imperiale per notarium publicum summi insinuari et exem-
plari et suo et a suo publico et originali. Et dictam copiam sumptum
seu exemplum scriptum et cum scriptum fuerit per notarios et au-
tenticos tabelliones cum dicto suo originali coram dicto domino Po-
testate et curia auscultari et rescontrari: et ad videndum fieri com-
missionem dicto notario et notariis per dictum dominum Potestatem et cu-
riam de predicta et infra scripta faciendam: et ad videndum fieri debi-
tas subscriptiones per notarios adhibendos: et ad videndum et audien-
dum dicto sumpto et exemplo per dictum dominum Potestatem: autem et decretum
interponi: et super eo pronuntiari fide indubitata adhibendam sicut
suo originali: et omnia alia fieri in predictis et circa predicta necessaria et op-
portuna: et in copiam accipiendum dicendum et opponendum: et si et
quicquid volunt et possunt vel aliquid eorum vult et potest de iure et secundum for-
mam statutorum et ordinamentorum comitis florentie. Illis in dicto termino et
postea quicumque et cum dicto domino Potestati videbitur dicta exem-
plario insinuatio et auscultatio et subscriptiones et decreti inter

positio et p̄nuntiatio et p̄missio et oīa p̄dicta fient et in p̄dictis et infrascriptis et circa p̄dicta et infrascripta p̄ceder̄ et fiet vt iuris fuerit et dicto dño Potestati et curie videbit̄ iuris esse eoz vel alicuius eoz absentia vel p̄sumacia nō obstante.

¶ Et secum portet nuntius p̄dicta factur̄ cedula et cedulas dicte p̄missionis continentē breuiter effectū sup̄ascripte p̄missionis: et quid et ad qd et p̄pter qd sup̄ascripti oēs sup̄a tā in genere q̄ in specie noiati et cōprehensi citari et requiri debent: eāq̄ dimittat et relaret dictis sup̄a citandis vna cū cedula citatiōis p̄cedē scdm formā statutoz et ordinamētoz informationū cōis florentie de materia disponentiū. Et oīa et singula alia dicat faciat et obseruet in p̄dictis et circa p̄dicta necessaria p̄suetā req̄sita et opportuna de iure et scdm formam statutoz et ordinamentoz cōis florentie. Et hec p̄h̄te et p̄dicta fieri petente et acceptante dicto Bonachursio dictis modis et noībus: et p̄ducēte corā dicto dño Potestate et curia dictum publicū instr̄m̄ p̄uilegij et rescripti et illud mandato dicti dñi Potestatis deponēte penes dñm fr̄a ciscum octauiani de Bretio notariū florentinum vt inde fiat qd iuris est: et petente sibi in p̄dictis et circa p̄dicta ius et iustitiā fieri et fauorabiliter ministrari: officiū arbitriū et bonū regimen dicti dñi Potestatis et curie in p̄dictis implozando.

¶ Relatio citationis ad p̄dicta.

¶ P̄ponas diē annū et mensem semper. Ad petitionē et instātiā dicti Bonachursij et vt sup̄a in cōmissione Brunozus dñici nuntius publicus cōis florentie retulit dicto dño Potestati p̄ tribunali vt sup̄a sedenti et curie et mihi notario actuario curie sup̄ascripto: sub die xxv p̄ntis mensis Januarii iuisse et et dñi dñi Potestatis et curie parte cōmissione et mandato et vigore dicte cōmissionis eidem nuntio date et facte per dñm Potestatem et curiā: et vigore dicte cōmissionis: et ad petitionem et instātiā dicti Bo. citasse et requisisse omnes et singulos putāres seu dicentes vel dicere volētes sua quomodolibet interesse vel interesse posse aut volentes p̄dictis modo aliquo p̄tradocere vel se

115
opponere et quolibet eorum in dicta commissione nominatos et prebendos
quibus hodie hac parti superscripta die et hora capite litem et pempto
rie compareant coram dicto domino potestate et curia ad videndum et audi
endum dictum publicum instrumentum privilegii et indulti imperialis: de
quo infra et in dicta commissione fit mentio: per notarium publicum sumi
insinuari et exemplari ex suo et a suo originali. Et dictam copiam sumi
ptum et exemplum scriptum et cum scriptum fuerit per notarios et auctenticos
tabelliones cum dicto suo originali coram dicto domino potestate au
scultari et rescontrari: et ad videndum et audiendum fieri commissiones
per dictum dominum potestatem et curiam dicto notario et notariis de
predictis et infrascripta faciendis: et ad videndum fieri debitas sub
scriptiones per notarios adhibendos: et ad videndum et audiendum
dicto sumpto et exemplo per dominum dominum potestatem et curiam auctem et
decretum interponi et super eo pronuntiari fidem indubitata adhiben
dam sicut suo originali. Et omnia et singula superscripta et infrascripta
per et in predictis et infrascriptis et circa predicta et infrascripta
fieri necessaria et opportuna. Et inde copiam accipiendum dicendum
et opponendum contra si et quicquid volunt et possunt vel aliquis eorum
vult et potest de iure et secundum formam statutorum et ordinamentorum consuetudinum
rentie: sed in dicto termino et postea quancumque et cum dicto domino po
testati et curie videbitur dicta insinuatio exemplatio auscultatio et
infrascripta commissio et pronuntiatio et subscriptiones et decreti inter
positio et predicta omnia fieri et in predictis et infrascriptis et circa pre
dicta et infrascripta procedere et fiet ut iuris fuerit et dicto domino po
testati et curie videbitur iuris esse: eorum vel alicuius eorum absentia vel
contumacia non obstante: ipsosque et quolibet eorum citasse et requisisse
retulit dictus nuntius in omnibus et per omnia et quo ad omnia et omnia et sin
gula que et ad que et per et sicut in dicta commissione continetur et a
dicto domino potestate et curia habuit in commissione et mandatis.
Et predictam citationem et citationes et omnia et singula superscripta re
tulit dictus nuntius se fecisse dictis et de dictis supra citatis et re
quisitis et cuilibet et de quolibet eorum publice palam alta et intelligibili
voce in plateis et per plateas dominorum priorum libertatis et vexilliferi

Iustitie populi florentini sci Johis baptiste orti sci Michaelis fori noui ⁊ veteris ciuitatis florentie: ⁊ ad et apud ianuā et fores palatij residentie dñi Potestatis ciuitatis florentie: ⁊ oibus et alijs locis publicis debitis vsitatis ⁊ requisitis dicte ciuitatis florentie vbi et in quibus similia fieri debent ⁊ solent: oibus dictis locis ⁊ quoz eoz dimisisse ⁊ affixisse ⁊ affixā dimisisse ⁊ relaxasse vnā paruā cedula citationis predicte continentis effectum dicte cōmissionis: ⁊ quid et ad quid ⁊ ppter quid suprascripti oēs citati ⁊ requisiti fuerunt scdm formam statutoꝝ ⁊ ordinamentoꝝ cōis florentie. Ac etiā de pdictis cedulis vnā cedula predictā continentē vt supra affixisse ⁊ affixam dimisisse et relaxasse foribus et ianue palatij residentie dñi Potestatis ciuitatis florentie vt oibus innotescere possit p suo officio exercendo. Et hec pñte ⁊ predicta fieri petente recipiente ⁊ acceptante dcō Bonachursio

¶ Et dictis oibus ⁊ singulis supra tam in genere q̄ in specie nominatis ⁊ comprehensis vt supra citatis ⁊ requisitis: absentibus ⁊ contumacibus tñ legitime citatis vt supra ⁊ quantū debuit expectatis ⁊ contumacibus per dcñ dñm Potestatem ⁊ curiam legitime reputatis ⁊ quoz oim absentiam et contumaciam dictus Bonachursius legitime accusauit in discessu dicti domini Potestatis a banco iuris.

¶ Supradictus dñs Potestas pro tribunali sedens vt supra ad eius solitum iuris banchū p iure reddendo vt moris est: Viso dicto publico instrō priuilegij ⁊ indulgij dicto dño philippo de corfinis de florentia concessio p serenissimū principē dñm Robertū diuina fauente clemētia Romanoz impatorē ⁊ semp augustū ac Boemie regem sublatū padue die sexta mensis Martij Anno dñi M. cccc. lx. auctis ⁊ ptatis in eo sibi suisq; filiis ⁊ descendētib; masculini sexus imperpetuū concessisse ⁊ attribuisse. Et viso cognito ⁊ inspecto dicto auctentico ⁊ originali publico instrō priuilegij ⁊ indulgij non abolito nec cancellato nec in aliqua sui pte suspecto: sed omni p:orsus vitio ⁊ suspitione carente. Et visa supra scripta citatione ⁊ relatione citatōis vt supra facte: ⁊ visis oibus

et singulis suprascriptis et infrascriptis: et visa forma iuris statutorum et ordinamentorum consistorii florentie: oibusque visis et consideratis que videnda et considerata fuerunt pronuntiavit sententiauit et declarauit deum publicum auctenticum et originale instrumentum privilegij et indulti non fuisse nec esse abolitum nec cancellatum aut in aliquo sui parte suspectum: sed omnino proorsus vitio et suspitione caruisse et carere. et propterea comisit imposuit et mandauit domino L. cui et notario publico florentino presentibus audientibus et intelligentibus: quatenus sumat copiam exemplum et insinuet et in publicam formam redigat dictum publicum instrumentum privilegij et indulti de quo supra fit mentio. Et etiam comisit imposuit et mandauit domino Bartholomeo iacobobi domino francisco dominici domino Angelo alexandri et domino Carolo iacobi ciuibus et notariis florentinis presentibus audientibus et intelligentibus: quatenus dictum sumptum copiam et exemplum cum suo auctentico et originali vna cum dicto domino L. auscultent et rescontrent. et si inuenerint ea in oibus et per omnia concordare dicto sumpto et exemplo se subscribant vna cum dicto domino L. Et dicto sumpto et exemplo et insinuo dictus dominus potestas suam et consistorii florentie quibus fungitur autem interposuit pariter et decretum. Et pronuntiavit et declarauit dicto sumpto exemplo et insinuo sic auscultato et rescontrato et subscripto ab oibus in iudicio et extra indubitata fide adhibenda fore sicut suo originali instrumto. Et hec omnia meliori modo etc.

Acta facta et gesta fuerunt omnia et singula suprascripta per dictum dominum potestatem ut supra pro tribunali sedentem ad eius solitum iuris banchum situm in palatio residentie dicti domini potestatis posito partim in populo sancti Apollinaris de florentia et partim in populo sancti Stephani abbacie florentine: cui vndique sunt vie publice consistorii florentie per iure reddendo ut moris est sub anno indictione et die predictis etc. presentibus et predicta fieri petente recipiente et acceptate dicto Bonachursio: et ut supra accusante perumacia omnia et singulorum superius citatorum et cuiuslibet eorum absentium et contumacium tamen legitime citatorum ut supra et quantum debuit expectatorum

et contumaciū per dictū dñm potestatem legitime reputatoꝝ: et
 quoz oīm absentia et cōtumaciā dictas Bonachursius lēime ac
 ceptauit in discessu dñi potestatis a banco iuris. Et pñtib⁹
 testib⁹ ad suprascripta oīa et singula vocatis habitis et rogatis
 vꝝ. 7c. Et ad cautelā nō apponas eosd̄ testes qb⁹ ꝓmitti scrip-
 ptio et auscultatio. Qd̄ seq̄t̄ ponit̄ in ꝓncipio sup̄ et insinuatōis

¶ Forma sumptus et insinuatōis.

¶ In dei noīe amē. Anno dñi nr̄i Jesu xp̄i ab ei⁹ salutifera incar-
 natione. Mcccclx. 7c. Hoc est exēplū insinuū et seu sumptū cuius-
 dā publici et auctētici instr̄i ꝓuilegij rescripti et ip̄ialis indul-
 ti serenissimi ꝓncipis et dñi dñi Roberti diuina fauēte clemētia
 romanoꝝ impatoris et semp augusti ac Boemie regis vera bulla
 cerea ad filū serici azurri et crocei coloris more imp̄ialis curie ꝓ-
 dēte sani et integri nō vitiati nec abrazi nec in aliq̄ sui ꝓte susper-
 ctis: s̄ oī ꝓꝓius vicio et suspitiōe carētis: ꝓcessi ꝓ dñm serenissimū
 ꝓncipē dñm Robertū generoso militi ac egregio legū doctozī
 dño ꝓhilippo thome de floꝝ. suisq̄ filijs et descendētib⁹ mascu-
 lis legitimis et naturalib⁹ imp̄petuū ꝓut in ip̄o ꝓuilegio et rescri-
 pto imp̄iali continēt̄ sumptū exemplatū et insinuatū ad ꝓpetuā
 rei memoriā ad instantiā petitionē et requisitionē Bonachursij
 olim biancati de floꝝetia ꝓ me. L. ciuē et notariū publicū floꝝ.
 ex dicto auctētico et origīali instr̄o indulti rescripti et ꝓuilegij
 imp̄ialis ꝓut in ip̄o inueni: nil addens vel minuēs qd̄ sensū mu-
 tet vel variet intellectum suū. Cuius quidē ꝓuilegij rescripti et
 indulti imperialis predicti tenoz inferius seriatim et per ordinē
 de verbo ad verbum describitur sequitur et est talis videlicet.

¶ In nomine indiuidue trinitatis 7c. Robertus 7c. Ponas totū
 tenozem cum subscriptionibus origīnalis instrumenti. Deinde
 subdas subscriptiones infrascripto modo.

¶ Ego. L. ciuis et notarius floꝝetinus imp̄ialisq̄ auctē inder oz-
 narius notariusq̄ publicus: suprascriptū sumptū insinuū copiā
 et exēplū suprascripti ꝓuilegij et rescripti et ip̄ialis idulcti et s̄: 10
 et a suo publico et auctētico origīnali: bulla cerea ad filum serici

azurri ⁊ crocei coloris more imperialis curie munito sano ⁊ integro
⁊ oī p̄sus vitio ⁊ suspitiōe carente: de p̄missione ⁊ mandato ma
gnifici et strenui militis dñi Ludouici de malauzis dignissimi
Potestatis ciuitatis florentie de qua cōmissione ⁊ mandato in
actis suis ⁊ sue curie late patet. Et coram ipso dño Potestate se
dente ad cautelā p̄ tribunali ad eius solitū iuris banchū fideliter
sumpsi insinuauī ⁊ in p̄nti mēbrana scripsi ⁊ de verbo ad ver
bum copiaui ⁊ exēplauī p̄out in dicto suo auctentico ⁊ originali
scriptum ⁊ signatum inueni: nihil addito vel mutato qđ sensum
mutet vel variet intellectū: ip̄mq; sumptum ⁊ exemplū ⁊ copiam
suprascriptam corā p̄fato dño Potestate cū dicto suo auctentico
⁊ originali instr̄o vna cū p̄fatis dño Bartholomeo dño Frā
cisco dño Angelo ⁊ dño Carolo erimijs ⁊ fidelibus notarijs fide
liter ⁊ diligenter auscultauī ⁊ adinuicē vnū cū alio rescontraui.
Et quia p̄fatu exemplū ⁊ seu sumptū eū dicto suo originali con
cordare inueni: ⁊ idem dñs Potestas cōcordare audiuit: ip̄e dñs
Potestas p̄ tribunali sedens vt supra ad eius solitum iuris ban
chum p̄ iure reddendo vt motis est sitū in palatio sue solite resi
dentis: Cūsa primo citatione ⁊ relatione citatiōis ex parte com
missione ⁊ mandato supradicti dñi Potestatis ⁊ ad petitionem
Bonachursij banchatij de benitijs de florentia factis de oībus
et singulis volentibus predictis cōtradicerē vel se opponere aut
sua dicere vel p̄tare quōlz interesse vel interesse posse p̄out in
actis dicti dñi Potestatis latius continetur ⁊ apparet: ⁊ ip̄orum
oīm citatoꝝ contumacia vel contemptu: ⁊ oībus visis ⁊ p̄sidera
tis que videnda ⁊ consideranda fuerunt: et oī meliori mō via iu
re ⁊ forma quibus magis ⁊ melius potuit suprascripto sumpto ⁊
exemplo suā ⁊ cōis florentie quibus fungitur auctem interpo
suit pariter ⁊ decretum: ⁊ p̄nūtiavit ⁊ declarauit dicto suprascri
pto sumpto ⁊ exemplo sic vt supra sumpto ⁊ copiato ⁊ exemplato
sicut originali ⁊ auctentico instr̄o dicti rescripti ⁊ indulti ⁊ p̄iui
legij imperialis foze ⁊ esse imp̄petuū de cetero in iudicio et extra ⁊
per quēlz in differēter ab oībus fidem plenariam adhibendā in

omnibus et per omnia. Ideoque ad fidem perpetuam et robur omnium predictorum de mandato dicti domini Potestatis me subscripsi: signumque meum apposui consuetum. Ista die Jouis de sero in vespertis hora causarum die. xxvi. mensis Januarij anno domini incarnationis. M. cccc. lxxx. indictione. xv.

¶ Forma subscriptionis notariorum qui auscultant.

¶ Ego Bartholomeus civis et notarius florentinus impialis auctoritate iudex ordinarius notariusque publicus: superscriptum suum primum in finem copiam siue exemplum sic ut supra per deum dominum. L. ex deo et de dicto suo autentico et originali instrumto privilegij indulti et rescripti imperialis per me etiam viso et lecto scriptum et copiatum de mandato prefati domini Pratis ut supra per deum dominum. L. facta est mentio una cum dicto domino. L. et infrascriptis domino frācisco domino Angelo et domino Carolo de mandato et commissione dicti domini Pratis: et coram ipso domino Potestate per tribunali sedente ut et ubi supra fideliter et diligenter cum dicto suo originali et autentico privilegio rescripto et indulto imperiali auscultavi et de verbo ad verbum adinuicem rescōtraui. Et quod deum sumptum et exemplum cum deo suo autentico et originali in omnibus et per omnia concordare inveni et inuenimus. Et dicte interpositio autētia et decreti et pronuntiationi et declarationi dicti domini Potestatis et omnibus predictis et infrascriptis interfui: Ideoque de mandato dicti domini Potestatis ad fidem perpetuam et robur omnium predictorum me subscripsi signumque meum apposui consuetum dicta die Jouis de sero in vespertis hora causarum. xxvi. mensis Januarij: anno domini incarnationis. M. cccc. lxxx. et indictione de qua supra. Et sic sequere quatuor subscriptiones. Et advertant subscribentes quod de primis dicant infrascriptis: et de sequentibus notariis dicant infrascriptis.

¶ Insinuatio donationis.

¶ Die veneris de sero secunda mensis Januarij. M. cccc. lxxxij. Comparuerunt coram dicto domino Potestate civitatis florentie ut supra pro tribunali sedente ad eius solitum iuris banchum per iure reddendo ut moris est: et eius curia: Nichodemus olim lauretij de anselmis civis florentinus: et Ladislaus olim mathie de

sinibaldis de florentia suo nomine proprio et vt procurator et p
curatorio nomine francisci eius fratris et filij olim dicti matbie
constitutus ab eo modis nominibus et formis in eius mandato
quod infra producit et deponitur contentis et insertis: ac etiã
pro et vice et nomine dicti francisci: pro quo de rato et rati habi
tione promisit et quolibet dictorũ modorũ et noĩm simul insolidũ
et de per se: et omni meliori modo via iure et forma quib⁹ magis
et melius potuit et potest. Et quilibet dictorũ Nichodemi et La
dislai dictis modis et nominibus et quolibz dictorũ modorũ et no
minũ simul insolidũ et de p se et oĩ meliori modo via iure et forma
quibus magis et melius potuerunt et dixerũt q̄ de presenti anno
dñi Millesimo quadringentesimo octuagesimotertio indictione
secunda et die quintadecima mensis Augusti dicti anni seu alio
veriori tpe in infrascripto instr̄o donationis cõtento: dictus Ni
chodemus ex certa sc̄ia et nõ per errorem aliquẽ iuris vel facti om̄i
meliori modo via iure et forma quib⁹ magis et melius potuit pu
re mere libere simpliciter et irreuocabiliter et inter viuos. Ita q̄
dicta donatio nulla ingratitudinis cã vel alia quacũq; de causa
possit reuocari: dedit cessit et concessit donauit trãtulit et man
dauit dictis Ladislao et francisco fratribus et filijs dñi matbie
de sinibaldis et cuilibet eorũ pro dimidia licz tunc absentibus et
notario inde rogato vt publice persone p eis et quolz eorũ: et eorũ
et cuiuslibet eorũ heredibus: et cui vel quibus ipsi vel alter eorũ iu
ra sua concesserit recipienti et stipulanti infrascripta bona v3
Unũ podere cum domibus p dño et p laboratore. Ponas bona
Vel si essent iura: facias q̄ cedãt ex cã donatiõis qđ fere idẽ est.
cũ oĩbus et singulis alijs adiacentis coherẽtis ptinẽtis et seruis
tutibus in de vel sup dcõ podere et bonis quolz ppetẽtib⁹ et ppe
tituris. Et cũ oĩbus et singulis petijs terrarũ et bonis quolz solitis
teneri vel laborari simul cũ dcõ podere: cũ oĩbus et singulis que
dicta bona hñt super se infra se seu intra se in integꝝ oĩq; iure et
actiõẽ vsu requisitiõẽ pprietate et dñio eidẽ Nichodemo quolibz
cõpetenti et ppetituro in de vñ sup dictis bonis. Que bona dict⁹

Nichodemus donator ernūc constituit se tenere et possidere pro
 ipso Ladislao et Francisco donatarijs suprascriptis et eorū heredi-
 bus et successoribus et cui vel quibus iura processerint: donec et quo
 usq; dictorū bonorū tenentia et corpale acceperint possessionē. Quā
 accipiēdi et deinceps retinēdi etiā eorū et cuiusq; eorū ppa aucte
 et sine licentia vel decreto alicuius iudicis officialis vel curie eiusdē
 licentiā oimodam contulit atq; dedit. Et ernūc dictus Nichode-
 mus donator fecit constituit et ordinavit suū verū et legitimū procu-
 ratores quēcumq; noīandū p dictos Ladislau et Franciscū dona-
 tarios suprascriptos et quēlibet vel alterū eorū ad dandū et tradendū
 et imittendū dictos Ladislau et Franciscū in tenentia et corpalem
 possessionē dictorū bonorū. Et insup ex titulo et cā donatiōis in-
 ter viuos dedit cessit trāstulit et mandauit dictis La. et Frā. do-
 natarijs suprascriptis lz absentib; et mibi. L. notario inde rogar-
 to vt supra recipiēti et stipulāti p dictis Ladislao et Francisco et
 eorū heredibus et successoribus: oia et singula iura noīa et actiōes
 reales et psonales vtiles et directas ciuiles et pretorias meras et
 mixtas anormales et conuentionales tacitas et expressas et alias
 quascūq; deō Nichodemo cōpetentes et ppetituras et ppetentia et
 cōpetitura quocūq; et quacūq; rōe iure mō vel cā vigore vel pre-
 tertu in et sup dictis bonis rebus et iuribus vt supra donatis et
 contra quoscūq; et quēcumq; bona. Constitūēs dictus Nichode-
 mus donator dictos Ladislau et Franciscū donatarios et quē-
 libet eorū lz absentes sed tanq; presentes. procuratores vt in rē suā
 ponensq; eos et quēlibet eorū in locū et vniuersum ius suū: Ita q; ad
 modo deinceps dicti Ladislau et Franciscus donatarij predicti
 et eius et eorū et cuiusq; eorū heredes et successores et quilibet eorū pos-
 sint et valeāt in predictis et pro predictis petere erigere recipe cō-
 trahere prosequi consequi agere causari in ius vocare et actiones
 intentare et se ac dicta bona defendere et tueri: Ac etiam omnia
 et singula alia facere in iudicio et extra: que et prout et sicut face-
 re potest seu posset vel poterat dictus Nichodemus ante dictam
 factam donationem et iuriū cessione et contractū. Et cū pactis

promissionibus obligatiōibus renuntiatiōibus et precepto gna-
rātie et alijs dñs capitulis et cautelis ⁊ pene adiectione ⁊ alijs
pleni⁹ in dicto instrō contentis. Et sic narres instrū donatiōis
prouit iacet succicte. Et alia plura in effectu tñ predicto plenius
et latius in dicto instrō cōtenta in p̄dictis ⁊ circa predicta facta
fuerūt prout predicta in effectu et alia plura ad predicta faciētia
sic vel aliter sub quacunq; conceptione verborū in effectu tamen
predicto plenius et latius constant et apparent in dicto publico
instrō donationis ⁊ iuriū cessionis inde confecto et publice scri-
pto rogato ⁊ publicato manu publici notarijs: ad quod ⁊ cōtenta
in eo dicti Nichodemus donator et Ladislaus donatarius mo-
dis et noibus quibus supra se retulerūt et referunt ⁊ infra pdu-
cūt et deponūt. Et etiā dixerunt et dicūt q̄ dictus Nichodemus
donator: fuit et est constans et in eadem voluntate donationis
⁊ iuriū cessionis p̄sistendo ⁊ corroborādo. Et vt hmoi donatio ⁊
iuriū cessio perpetuā obtineat firmitatem: dicti Nichodemus et
Ladislaus modis ⁊ noibus quibus supra dictam donationem ⁊
iuriū cessionem insinuauerunt apud acta dicti dñi Potestatis ⁊
curie. Et instrū publicū dicte donationis et iurium cessionis pu-
blice scriptum rogatum ⁊ publicatum per dñm Gasparem olim
gasparis notarium publicū Florentinū in publicā formā dicto
dño Potestati ostenderūt ⁊ corā dicto dño Prāte p̄dixerūt. Et
instanter petierūt p̄ ipm dñm Prātem ipsam donatiōem ⁊ iuriū
cessionem confirmari: et super dicta donatione et iurium cessionis
auctoritatem et decretum interponi. Et omnia et singula alia fi-
eri in predictis et circa predicta quomodolibet opportuna ad va-
liditatem et pro validitate dicte donationis ⁊ iurium cessionis:
officium dicti dñi Potestatis et curie vbi ⁊ quatenus sibi locum
vindicet in predictis implorantes.

¶ Qui Nichodemus et Ladislaus modis ⁊ noibus quib⁹ supra
ad iustificationem et robur oīm predictorū coram dicto dño Po-
testate et curia p̄dixerunt vsi fuerunt ⁊ allegauerūt ⁊ produciūt
vtunt et allegāt dictū publicū instrū donatiōis ⁊ iuriū cessionis.

promissionis obligationis renuntiationis et garantigie publice scriptum rogatum et publicatum manu publici notarij: quod cum omnibus et singulis in eo contentis et de quibus in eo fit mentio in publicam formam mandato dicti domini Potestatis et curie deposuerunt et dimiserunt penes dominum Jobem Gasparis de monteuarbio civem et notarium publicum Florentinum ad copiandum de iure petenti ad omnem iuris et statutorum effectum. Aduertas quod si donator et donatarius compareant per procuratores: quod producas mandata cum anno mense et die et nomine et pronomine notarij qui de mandato rogatus fuit. Possit etiam evenire quod solus donatarius peteret insinuationem fieri: et tunc facias in primo actu committi citationem: et deinceps citato donatorem: et facta relatione subdas actum prout hoc modo: quod etiam cadit supra ante presentem notulam.

¶ Qui dominus Potestas per tribunali sedens ut supra ad eius solitum iuris banchum per iure reddendo ut moris est: Visa superscripta comparitione et petitione: et visa superscripta donatione et iurium cessione et eius instrumto redacto in publicam formam per dominum Gasparem notarium publicum Florentinum: et visis omnibus et singulis superscriptis supra productis et de quibus supra et in quolibet vel altero eorum fit mentio: et visa forma iuris statutorum et ordinamentorum consuetudinum florentie: et omnibus visis et consideratis que in predictis et infra scriptis et circa predicta et infra scripta videnda et consideranda fuerunt: omni meliori modo via iure et forma quibus magis et melius potuit et ei licuit et licet: dictam donationem et iurium cessionem et instrumentum publicum eiusdem confirmavit et approbavit. Et in predictis et circa dictam donationem et iurium cessionem ut supra narratam et instrumtu publicum eiusdem ut supra in publicam formam redactam per dictum dominum Gasparem suam et consuetudinum florentie quibus fungitur auctoritatem interposuit et decretum Mandans mihi notario infra scripto ut de predictis omnibus et singulis publicum conficerem instrumentum et in actis publicis redigerem et insinuarem. Et hec presentibus et predicta fieri petentibus recipientibus et acceptantibus dictis Nichodemo et Ladislao mor

dis et nominibus quibus supra. Et pñtibus testibus ad suprascri-
pta omnia et singula vocatis habitis et rogatis v3. Ponas noia
testium rē. Et insinuatio non semper est necessaria: sed quoties
excedit quingentos florenos.

¶ Sūptus factus ex libro mercatoris asserēt is se debitore in suo
libro scdm formā statuti floretini. Et habet ppothecā bonoz ac
si esset instm guarātigiatū. Sed vidi dubitari an oriat ppothe-
ca a die facte scripture: an a die facti sumptus. et cōis opinio est a
die facte scripture. Et nota q̄ si debitor vel alius qui h3 libzū pe-
nes se nollet exhibere: q̄ statutū dat formā quō debeat citari: ex-
hibita petitiōe p̄tinēte in quo libro et ad quot cartas: et de quāta
quātitate: et de quo anno q̄s fecerit se debitore in suo libro p̄prio
In q̄bus nō insisto: qz p̄ te poteris videre in quarto volumie sta-
tuti ciuitatis floretie in materia et tractatu mercatorū sub rubri-
ca tredecima. Et ideo obmissio libello et citatiōe et cōmissiōe et re-
latiōe citatiōis: Venio ad sumptū: qz b̄mōi p̄cessus poteris facil-
lime inuenire formam: sed de ipso sumptu fortasse non.

¶ Sūptus et exemplū cuiusdā partite cuiusdā libri rē.
¶ In dei noie amen. Sic est sumptus exemplū seu copia cuiusdā
partite et seu partitay cuiusdā libri publice sumptum copiatū et
exemplatū ex quodā libro folioz mediocriū Bononiensū coopto-
orio rubeo signato lra. B. intitulato dare et hauere infra scripti
Leonardi de palarcionibus et Vannelli de vānellis et socioz de
floretia: sumptum copiatum et transcriptū p̄ me. L. notarium in-
frascriptum vigore p̄missionis mibi date et facte. de qua infra ex
dicto originali et autentico libro fit mentio. Quaz quidē parti-
tay et tituli dicti libri ad cartā vnā dicti libri tenor et seu tenores
sunt ij v3. Al nome de dio rē. Questo libro rē. Ponas titulū put
facet. Item ad cartas. xxv. dicti libri constat apparet et scripta est
infra scripta partita v3. Philippo rē. debbe hauere rē. Ponas par-
tita quas velis de verbo ad verbum.

¶ Qui et quod quidem sumptus copia et seu exemplū tituli su-
prascripti libri et partite et seu partitay predictay sumptū et scriptū

per me. L. notarium infrascriptum et suo originali et auctentico libro dicti Leonardi et Vannelli insinuatū fuit corā egregio legū doctore dño Barnaba de gerardis iudice collateralis quarterior sancti spūs et sancte crucis magnifici militis dñi Xpofori malucini de Viterbio pñtis dñi Potestatis ciuitatis Florentie p tribunali sedente ad eius solitū iuris banchū pro iure reddendo ut moris est situm in palatio residentie dicti dñi Potestatis posito partim in populo scī Apollinaris et partim in populo scī Stephani abbacie florentine: cui vndiq; sunt vie publice dcē ciuitatis: in dicta curia et corā dicto iudice et curia pductū p dcm Leonardū et lectū et diligenter p ordinē auscultatū et rescontratū dictū sumptū et exemplū cū dicto suo auctentico et originali libro et partitis predictis per me. L. notarium infrascriptum. Et nota q; aliqui cauti procuratores etiam faciunt hmoi sumptum rescontrari et subscribi per quatuor notarios: ad hoc ut magis de iure cōi subsistat: licz sumptum nō requirat nisi vnū notariū: et tunc si adhibeas alios quatuor: dicas: et alios infrascriptos notarios ex mādato dicti dñi iudicis collateralis et in ipsius presentia et dictarū partiū: si interueniūt. Et quia hmoi sumptū copiā et exemplū dictus dñs iudex cū suo originali libro et partitis pdictis simul in omnibus et per oia concordare et in nullo deficere inuenit vidit et cognouit et audiuit tam ex relatiōe dictorū et infrascriptorū notariorū q̄ mei. L. notarij infrascripti. Et ut eidem sumpto copie et exemplo tanq̄ suo auctentico et originali libro et partitis predictis deinceps plenissima et indubitata fides in iudicio et extra adhibeatur: eidem sumpto copie et exemplo suam et cōmunis florentie quibus fungitur auctem interposuit pariter et decretum. decreuit et mandauit dictus dñs iudex dicto sumpto copie et exemplo tanq̄ dictis originalibus partitis dicti libri a quibuscunq; credi et stari et fidem plenissimam adhiberi.

Acta facta et gesta etc.

Ego. L. etc. facias subscriptiones ut supra in sumpto instrū. et si adhibes vnū notariū tñi: non facias de alijs mentionem.

¶ Prohemium protocolli notarij.

¶ In noīe sanctissime et indiuidue Trinitatis et gloriosissime Marie semp virginis totiusq; celestis curie paradisi: Ut eoz que ab hoībus ⁊ inter eosdē fūit ppetuo memoria fidedigna publice habeat: tabelliones imperiali culmine constituti sunt a tabulis noīati. Jcirco ego. L. rē. ciuis ⁊ notarij publicus florentinus impiali q; aucte iudex ordinarius notarijsq; publicus: vt quoad fieri potest officio meo ad qđ tanta aucte sum deputatus fauēte altissimo fungar et satisfaciā. In hoc pnti pmo libro signato. A. publice p ordinē scribā put congruentius fieri potest et poteris in futurū annotabo oēs ptractus et gesta quecūq; inter viuos et vltimay voluntatū de quibus inter hoīes rogatus fuero publica conficere documēta sub diebus mensibus anno ⁊ indictiōe inferius annotatis: et prout in eis cōtinetur. Et ad predictoy fidē me subscripsi ⁊ solito meo signo in eo signaui. Vel dicas.

¶ In dei noīe amen rē. Sic est liber protocolloy rogitū et imbreuiaturay mei. L. ciuis et notarij publici infrascripti continēs in se oēs ⁊ quoscūq; ptractus inter viuos ⁊ vltimas voluntates de quibus rogatus fuero conficere publica documēta. que oīa et singula inferius annotabo sub annis indictione mensibus ⁊ diebus infrascriptis. Et ad omnium et singuloy fidē me subscripsi: et solito meo signo signaui.

¶ Sequuntur instrumenta ceterata.

¶ In dei noīe amē. Anno dnice incarnationis. Mcccclxx. Indictione quarta ⁊ die quinta mensis Aprilis actū florentie in pplo scī Pancrati de florentia ⁊ in domo habitationis infrascripte dne Lucretie pntibus testibus rē. Ponas nomina testium.

¶ Instrumentum mundualdi ceteratum.

¶ Domine Lucretie vidue filie oliz Raynaldi frācisci de cigliamochis ⁊ vrozī olim Deisebi roberti de vbertis de florentia et de populo sancti Pancrati de florentia pnti et petēti rē. dedit rē. in suū ⁊ p suo legitimo mundualdo Sigisimundū frācisci de torinaquincis ciuem florentinum presentem et esse volentem rē.

Cuius cum consensu ꝛc. possit ꝛc. infrascriptum cōtractum face-
re ꝛc. ꝛ se obligare ꝛc. Et in predictis ꝛc. Rogans ꝛc.

¶ Procuratio ceterata put cōiter fit in pthocollo.

¶ Item postea ꝛ incōtinenti dictis anno indictione die et loco ꝛ
coram dictis suprascriptis testibus ꝛ. Suprascripta dña Lucre-
tia cum consensu ꝛc. dicti Sigismundi eius legitimi mundualdi
p me. L. notariū infrascriptū vt supra patet dati pñtis ꝛ eidē cō-
sentientis ꝛc. citra tñ reuocationē ꝛc. Et oī meliori mō ꝛc. fecit ꝛc.
suos pcuratores ꝛc. dñm Simonē olim grazini de stagia ꝛ dñm
Matheum iohannis notarios florentinos ꝛ quēlibet eorū absen-
tes ꝛc. ita tñ q occupantis conditio non sit melior ꝛc. specialr ꝛc.
In oībus ꝛ singulis causis ꝛc. ad agendum ꝛc. Item ad intrādū
in tenutam ꝛc. Item ad petendū bona in solutum ꝛc. Item ad fa-
ciendū capi ꝛc. Item ad accusandū ꝛc. Ponas oēs actus quos vo-
lueris faciendō mentionem de pūmo verbo p gerundiū vt supra
Et generaliter ꝛc. Danis ꝛc. Promittens ꝛc. sub ppotheca ꝛc. Re-
nuntians ꝛc. Cui ꝛc. per guarantigiam ꝛc. Rogans ꝛc. Et si pcur-
ratio fieret per forensem aut per florentinum: que deberet mitti
extra territorium: subdas post illā clausulā: promittens ꝛc. Rele-
uans ꝛc. ante illud: sub ppotheca.

¶ Venditio prout cōiter scribitur in prothocollo.

¶ Antonius ꝛc. Caueto vt semper subdas nomen patris et auis et
etiam artem vel nomen familie et populum: omni meliori mō ꝛc.
per se et suos heredes iure proprio et imperpetuum dedit et ven-
didit ꝛc. Dominico ꝛc. presenti ꝛ pro se ꝛ suis heredibꝫ ꝛ successor-
ibus ꝛc. et nominandis ab eo ꝛc. recipienti et ementi ꝛc. vnā do-
mū ꝛc. Ponas latera vocabula et confines. cum omnibus et sin-
gulis ꝛc. et cum omnibus et singulis accessibus ꝛc. Ad habendū
dum ꝛc. Que bona dictus Antonius constituit se tenere pro di-
cto emptore et eius heredibus et nominandis ab eo ꝛc. Et cōstituit
procuratorem ꝛc. quemcunqꝫ nominandum per dictum em-
ptorem ꝛc. Vel in prothocollo relinquant spatium pro nomine
specialiter ꝛc. ad imittendum in tenutam ꝛc. dictum Dominicū:

emptorem ꝛ. Et insuper et causa venditionis predicte dicitur Antonius venditor cessit ꝛ. eidem Dominico emptori ut supra recipiendi et stipulati ꝛ. oia iura ꝛ. Ipseque Dominicus fecit procuratorem ꝛ. ut in rem suam ꝛ. posuitque ipsum in locum et uniuersum ius suum. Et promisit ꝛ. dictus Antonius venditor dicto Dominico emptori ut supra recipienti ꝛ. dicta bona ꝛ. non molestare ꝛ. sed deca bona ꝛ. de iure et de facto defendere ꝛ. ab omni persona ꝛ. Et si quo tempore aliquo lis ꝛ. mota fuerit dicto Dominico emptori vel nominandis ab eo et eorum heredibus et successoribus ꝛ. in de vel super dictis bonis ꝛ. omnem bonam litem ꝛ. in se et super se animo nouandi iudicium suscipere ꝛ. infra quintam diem proximam futuram a die notificationis ꝛ. Ita tamen quod et pacto ꝛ. notificatio semel tantum facta ꝛ. valeat ꝛ. Et in casu euictionis ꝛ. promisit ꝛ. dictus Antonius dicitur Dominico emptori ut supra recipienti et stipulati infra octo dies prime futuros a die boni euictionis ꝛ. vel postquam eidem venditori vel eius heredibus notificatum fuerit personaliter vel ad domum ꝛ. Cum pacto ꝛ. quod denuntiatio domus et etiam minus legitime facta ꝛ. valeat ꝛ. reddere et restituere infrascriptum pretium cum pena dupli: et omnia damna expensas et interesse litis et extra. Cum pacto ꝛ. quod eidem Dominico emptori et nominandis ab eo ꝛ. non possit obijci quod eius negligentia ꝛ. vel iudicis imperitia bona fuerint euicta ꝛ. Et in effectu promisit defensionem generalem in forma plenissima secundum stylum notariorum ciuitatis florentie. Et predictam venditionem et omnia et singula suprascripta fecit dictus Antonius pro pretio florenorum quadringentorum septuaginta quinque auri largorum. quod pretium dicitur Dominicus emptor in presentia mei. L. notarij infrascripti et testium suprascriptorum dedit soluit et numerauit dicto Antonio venditori presenti et ad se trahenti in pecunia numerata ꝛ. de quibus vocauit se bene pagatum ꝛ. Si vero non interueniret solutio pretij: dicasse quod pretium dictus venditor fuit confessus et contentus habuisse et recepisse a dicto emptore: et de quo pretio dictus venditor vocauit se bene pagatum tacitum et contentum: exceptioni non numerate pecunie omnino renuntians. Que omnia ꝛ. promisit ꝛ.

ppetuo firma et rata habere ꝛ. Sub pena dupli ꝛ. Que pena ꝛ.
 Qua pena ꝛ. pro quibus ꝛ. dictus Antonius venditor obligatus
 uis ꝛ. Renuntiauit ꝛ. Cui ꝛ. precepi per garantigiã ꝛ. Rogã
 tes ꝛ. Si eueniret vt in venditione: et opus esset apponere aliq̃
 pacta: scribas illa q̃ clarius potes. Et aduertas q̃ pauca pote
 runt interuenire de quibus supra non fit facta mentio: et illa de
 voluntate partiũ semp scribas in prothocollo. Unã cautelã non
 obmittã: q̃ si pingeret venditionem fieri cũ pacto q̃ bona ṽdi
 ta sint prius obligata alicui creditori emptoris vel alicui q̃ alia
 bona emisset a p̃nti emptore: q̃ facias p̃mo instrũ de p se an ven
 ditionem q̃ p̃ns venditor obligat dicta bona p̃ tuitiõ et securi
 tate illius p̃mi emptoris de cui⁹ pecunia soluit̃ p̃ns pretiũ.

¶ Locatio put cõiter scribit̃ in prothocollo.

¶ Nicola⁹ ꝛ. p se ꝛ suos heredes et oĩ meliori mō ꝛ. locauit ad
 affectũ ꝛ. Laurentio ꝛ. p̃nti et p se et suis heredib⁹ p̃ducẽti Unũ
 podere ꝛ. p tpe et termino quinq̃ annoꝝ p̃xime futuroꝝ inci
 piendoz die p̃ima Octobris p̃xime futuri et vt sequitur finiẽ
 doz pro affectu et mercede ꝛ. florenoz viginti quinq̃ auri de si
 gillo. p̃mittens ꝛ. dictus Nicolaus locator dicto Laurentio cõ
 ductori p̃nti et vt supra recipiẽti et stipulanti ꝛ. dicta bona dur
 ante tpe p̃ntis locationis nõ ṽdere ꝛ. nec aliquẽ aliũ p̃tractũ
 facere in p̃iudiciũ p̃ntis locationis ꝛ. Sed dicta bona durãte
 dicto tpe dicto conductori ꝛ. defendere ꝛ. Et ex aduerso dictus
 conductor p̃misit ꝛ. dicto Nicolao locatozi p̃nti ꝛ pro se ꝛ suis
 heredibus ꝛ. recipiẽti et stipulãti dicta bona bñ et diligenter co
 lere ad vsum boni inquilini. Et dicta bona pro dicto Nicolao te
 nere et p alio nõ recognoscere: et eidẽ Nicolao et eius heredi
 bus r̃ndere de dicto affectu ꝛ. quolibet anno. Cũ pacto ꝛ. resor
 lutio in defectũ solutiõis dicti affectus ad bñplacitũ tm̃ dicti lo
 catoris. Et finito dicto tpe dicta bona eidẽ locatozi ꝛ eius her
 edibus ꝛ. dimittere libera vacua et expedita et poti⁹ meliorata
 q̃ deteriorata. Que oĩa p̃miserunt ꝛ. attendere ꝛ. sub pena flo
 renoz quinquaginta: vt supra in generalitatibus.

¶ Confessio dotis in pecunia ceterata in pthocollo.

¶ Laurentius et Leonardus r̄. et quilibz eoz in solidū et in totū se obligando: vnica tñ solutione sufficiente: per se et eozum et cuiuslibet eoz heredes r̄. et certa sc̄ia r̄. et omni meliori mō r̄. fuerunt confessi et contenti habuisse et recepisse partim ab officialibus montis cōmunis florentie et partim a Dominico r̄. dā tibus et soluedtibus in dotem et dotis nomine dñe Mariette filie dicti Dominici et vxoris dicti Laurētij inter denarios et res mobiles cōmuni concordia inter dictas partes extimatas florenos octingentos auri largos hoc mō v3. florenos sercētos quinquaginta a dictis officialibus: et residuum v3. florenos centum quinquaginta a dicto Dñico. de quibus vocauerūt se bene pagatos r̄. Et propterea fecerunt eidē dñe Mariette l3. absentī et mī Jō. notario infrascripto vt publice persone pro dicta dña Marietta et eius heredibus et successoribus r̄. recipienti et stipulāti donationem propter nuptias de libris quinquaginta sp. sc̄dm formam statutoꝝ et ordinamentoꝝ cōis florentie. Quas dotem et donationem propter nuptias promiserunt r̄. dicte dñe Mariette l3. absentī et mī Jō. notario infrascripto vt supra recipienti et stipulanti reddere r̄. eidem dñe Mariette et eius heredibus et successoribus r̄. in omnem casum et euentum dicte dotis reddēde et donationis soluende p̄stante matrimonio v̄s soluto floꝝ. r̄. Et generaliter vbiqz locoꝝ r̄. Cum pacto dotali r̄. pmittēs r̄. de dicta dote r̄. non opponere solutionem r̄. nisi p̄ hoc instrū sibi redditū. Que oīa r̄. pmiserūt r̄. p̄petuo firma et rata habere r̄. p̄ qbus r̄. obligauerūt r̄. que bona obligata p̄stituerūt se precario noīe p̄ dca dña Marietta et eius heredibus possidere. renuntiauerūt r̄. quibus p̄ garantigiā r̄. Rogantes r̄.

¶ Cessio iurium ceterata.

¶ Certum esse dicitur q̄ Cesar r̄. Harres prius instrūmētū de quo fit cessio: et ad illud facias q̄ partes se referāt: et postea dicas. Unde hodie hac p̄nti sup̄scripta die Augustinus r̄. titulo et causa venditionis et ante infrascripti pretij solutionem dedit

cessores fratres et nepotes attinentes complices et sequaces et
 utraq; linea pro quibus et quolibet eorum derato ꝛc. ꝓmisit ꝛc.
 sub infra scripta pena et quolibet dictoꝝ modoꝝ ꝛ noim simul in
 solidum et de per se ex parte alia: et quilibet eoz deliberate et ex
 certa scientia ꝛc. et omni melioꝝi modo ꝛc. fecerunt et reddiderunt
 sibi inuicem et vicissim vnus alteri et econuerso solennibus sti-
 pulationibus hinc inde interuenientibus pacem et concordiaꝛ ꝛc.
 osculo pacis vicissim interueniente: generaliter de omnibus et
 singulis iniurijs assaltis percussionibus ꝛc. vni per alium vel
 econuerso vsq; in presentem diem illatis ꝛc. cuꝛ armis vel sine ꝛc.
 occasione brigarum ꝛc. que erant vel esse dicebatur inter dictas
 partes ꝛc. Que omnia dicte partes dictis modis et nominibus
 inter se remiserunt ꝛc. et de omnibus et singulis processibus et
 condemnationibus ꝛc. Et maxime et specialiter ꝛc. de omni et to-
 to eo quod contra dictum Hieronymum in curia presentis domi-
 ni Potestatis ciuitatis florentie proceditur per viam inquisitio-
 nis ꝛc. Narres processum: et si secuta esset condemnatio narres
 sententiam. et si non esset formata inquisitio vel instituta accu-
 satio narres delictum. Et promiserunt dicte partes dictis mo-
 dis et nominibus sibi inuicem et vicissim ꝛc. solennibus stipula-
 tionibus ꝛc. predictam pacem ꝛc. semper firmam ꝛ incorruptam
 habere ꝛc. et perpetuis temporibus duraturam fore. Que oia ꝛc.
 promiserunt ꝛc. perpetuo firma et rata habere ꝛc. ꝛ attendere ꝛc.
 sub pena florenoz mille auri largoz applicada pro vna dimidia
 camere et fisco coꝛs florentie licz absenti ꝛ mibi. L. vt publice ꝓ-
 sone ꝓ dicta camera et fisco recipienti et stipulanti ꝛc. ꝛ pro alia
 dimidia applicada parti offense et ꝓdicta seruanti. Que pena ꝛc.
 qua pena ꝛc. ꝓ qbus ꝛc. obligauerunt ꝛc. renuntiauerunt ꝛc. qui-
 bus precepti per garantigiam ꝛc. Rogantes ꝛc.

¶ Instrum treuge ꝓut coꝛter fit in prothocollo.

¶ Alfonso ꝛc. suo ꝓprio noie ac etiã ꝓro et vice et noie. C. et. D.
 fratrum carnaliuz et filioꝝ ac etiã omniu et singuloꝝ eius ꝛ eoz
 filioꝝ fratrum consortium coniuictoz affiniuꝝ attinentium ꝛc.

pro quibus et quolibet eorum in solidum de rato promiserunt infrascripto pro Ga. et mihi. L. notario infrascripto ut publice persone ut infra recipientibus et stipulantibus: et se facturum et curaturum etc. ita et taliter cum effectu quod omnes supranotati partem treugam etc. firma et rata habebunt durante termino infrascripto: alio de suo proprio obseruare promisit etc. sub infrascripta pena etc. et quolibet dictorum modorum et nominum in solidum etc. et parte una. et Gabriel etc. suo nomine proprio etc. Dicitur in Gabriele ut supra in Alfonso. et quolibet dictorum modorum et nominum simul in solidum et de se: non vi dolo vel metu etc. sed ex certa scientia etc. et omni meliori modo etc. fecerunt inierunt et contraxerunt inter se adinuicem et vicissim dictis modis et nominibus solennibus stipulationibus hinc inde interuenientibus etc. treugam et inducias et securitatem duraturam hinc ad per totum mensem Januarii prime futuri inclusive: generaliter de omnibus et singulis iniurijs offensionibus insultibus etc. illatis etc. per aliquam dictarum partium aut aliquem ex dictis partibus contra aliam partem vel aliquem ex ea in persona vel in bonis etc. cum armis vel sine etc. promittentes etc. dicte partes dictis modis et nominibus solennibus stipulationibus etc. se adinuicem et vicissim unus alium et econuerso non offendere etc. durante tempore et termino suprascriptos: sed dictam treugam etc. firmam et ratam hanc etc. sub pena florentorum octingentorum auri lazarorum etc. applicanda pro una dimidia communi Florentie et absentibus et mihi. L. notario infrascripto ut publice persone recipienti et stipulanti pro dicto communi etc. Et pro alia dimidia parte. offense etc. Que pena etc. qua pena etc. per quibus etc. obligauerunt etc. renuntiauerunt etc. quibus precepti per garantigiam etc. Rogantes etc.

¶ Subscriptio notarii alicuius copie instrum. non publicati.
¶ Ego. L. ciuis et notarius publicus Florentinus de predictis rogatus ad fidem me subscripsi.

¶ Subscriptio notarii qui publicat instrum. de quo est rogatus.
¶ Ego. L. ciuis et notarius Florentinus imperialique auctoritate iudex ordinarius notariusque publicus predictis omnibus et singulis dum sic agebant interfui: eaque rogatus scribere scripsi et publicavi et

In hanc publicam formam redegi et ad predictorum omnium et singulorum fidem me subscripsi et solito meo signo signavi. Si vero instrumentum publicaretur in duabus aut pluribus partijs cartarum membranarum: dicas post illud verbum: Omnibus et singulis suprascriptis: in hoc presenti et alijs precedentibus partijs cartarum membranarum simul futis et in eorum futuris meo legitimo solito signo signatis et interlineatis. Et subdas postea dum sic agebatur etc. Si vero notarius de instrumento rogatus alteri notario publicandum committeret: dicas ante illud verbum: scripsi: Et alijs negocijs occupatus predicta omnia et singula suprascripta publicanda commisi infrascripto domino Benedicto andree de ginis civi et notario publico Florentino. Et postea subdas: Et ad predictorum omnium etc.

¶ Et si contingeret te inter scribendum aliquos errores committere: et velis de eis mentionem facere: Ita scribas ante illud verbum ad predictorum omnium etc. Et illud verbum superius in vigesima linea descende inter lineatum et remissum: et numeres versus versus floreni: et aliud verbum in centesima quinta linea descende cassum: versus quomodolibet causa exempli mea propria manu remissa et cassa fuerunt: quia inter scribendum lapsu calami aberraveram. et ideo de illis mentionem feci.

¶ Subscriptio notarii qui publicavit instrum. vigore commissionis sibi facte per alium notarium.

¶ Ego Benedictus andree de ginis civis et notarius Florentinus Imperialique auctoritate iudex ordinarius notariusque publicus: predicta omnia et singula suprascripta rogata et imbreuiata per dominum L. civem et notarium publicum Florentinum: ex ipsius domini L. rogatibus prothocollis et imbreuiaturis et contractibus fideliter scripsi sumpsit copiam et exemplam et in hanc publicam formam redegi et prout ibidem inveni: Vigore commissionis mihi per eundem dominum L. ut supra facte: nil addens vel minuens quod sensum mutet vel variet intellectum. Et ad predictorum omnium et singulorum fidem me subscripsi: signumque meum apposui consuetum.

¶ subscriptio notarij commissarij imbreuiaturarū alterius notarij mortui.

¶ Ego. L. ciuis et notarius florentinus imperialiq; aucte iudex ordinarius notariusq; publicus necnō commissarius pthocollozum rogituū et imbreuiaturarū dñi Petri Caroli viue ciuis et notarij florentini morte preuenti: predicta oīa et singula suprascripta scripta rogata et imbreuiata p suprascriptū dñm Petrū morte preuentū: et ipsius dñi Petri imbreuiaturis rogatib; et pthocollis fideliter sūpsi copiaui et publicaui et in hāc publicā formā redegī: nil addēs vel minuēs qd sensum mutet vel variet intellectum: Vigore commissiōnis mihi facte p proconsulē et cōsules artis iudicū et notarioz ciuitatis florentie sub die rigesima mensis Junij Millesimo quadringentesimo octuagesimosecūdo: Et ad predictoz oīm et singuloz fidem me subscripsi et solito meo signo signaui. Possēt etiā euenire: q notarius viuens in testamēto vel p aliud instrū institueret quem commissariuz suaz imbreuiaturaz. Et tu facias mentionem de hmoi commissiōne.

¶ Littera testimonialis.

¶ Quā de fide et etiā de legalitate notarioz sepissime dubitat: Idcirco vniuersis et singulis ad quos pntes aduenerint fidē facimus et attestamur Nos Carolus de caracciolis de Neapoli miles ac cōmes necnō potestas ciuitatis florentie totiusq; puinicie florentine: qualr suprascript; dñs. L. rē. qui de suprascripto instrū mādati rogatus fuit pficere et pfecit et publicaui suprascriptū publicū instrū. Ponas q ipse. L. tpe dicti facti mādati et facti añ et postea fuit et hodie est public; auctenticus et legalis notari; florentin;: et ad eū publice recurrebat; et habet; recursus ab oībus eiusq; instrumētis et scripturis publicis adhibita fuit et adhibet; indifferēter ab oībus plena et indubitata fides. In quoz omniū fidē et testimoniū has pntes litteras fieri et registrari fecimus: nrīq; soliti sigilli impressiōe muniri iussimus et mādaui. Date floz. et in palatio nrē solite residētie sub anno dñice incarnatōis M. cccc. lxxx. et indictione. xiiij. et die. xij. mensis Julij.

¶ Vel dicas.

¶ Nos Johannes olim dñi Bartholomei de guldias ciuis et notari⁹ publicus florentinus necnō p̄cōsul artis iudiciū et notarioꝝ ciuitatis florentie totiusq; puincie florentine: Uniuersis et singulis ad quos p̄ntes aduenerint fidē facim⁹ et attestamur: quāsi supra scriptus dñs. L. rē. q. de dicto supra scripto instrō rogat⁹ fuit cōficere et cōfecit publicū instrū tpe dicti facti mādati et satis ante et postea fuit et erat et hodie est publicus auctēricus legalis et fide dignus notarius publicus et descriptus et matriculatus in dicta nra arte et matricula. Eiusq; scripturis publicē et instris publice et indifferentē ab oībus plena et indubitata fides ab oībus adhibita fuit et adhibetur. Has autē lras in fidem et testimonium p̄missioꝝ fieri et registrari fecimus: nostros et dicte artis soliti sigilli impressione muniri. Dat⁹ florentie rē.

¶ De renuntiationibus.

¶ Defensiones exceptiones et beneficia a legibus sunt quedā in fauorē: quedā in odiū introducta. Unde cōtingit q̄ ille p̄sone p̄ quibus vel quaz occasiōe sunt introducta p̄ illa inueniēt ne teneant de illis obligatiōibus quas fecerint. Vex q̄uis regulariter tradat q̄ licitū est renūtiare his que p̄ se introducta sunt: Aliq̄ tñ sunt defensiōes exceptiōes et bñficia qbus renūtiari non pōt. et si renūtiat: renūtiatio nō impedit quominus ip̄a beneficia et exceptiones opponi possunt. Alique vero sunt quibus renūtiari potest: et renūtiatio facta tenet. Et ille p̄sone que ante renūtiationē p̄ ip̄a bñficia iuuabant: renūtiatiōe facta postea non iuuantur. Alique autē sunt qbus quo ad quid renūtiari potest: quo ad quid non. Est igitur de singulis videndū. Et primo de illis quibus renūtiari non potest.

¶ Beneficiū macedoniarij senatusconsulti competit filiofamilias qui pecuniā mutuo accepit sine voluntate patris: et nō solū competit ei interim dum est in potestate patris: vex etiaꝝ postq̄ factus est sui iuris: et etiam competit heredi ipsi⁹ filijfamilias et

elus fideiussori. Et huic beneficio quia introductum est in odiū
feneratorū renuntiari non potest.

¶ Beneficium restitutionis competit minoribus toto tempe mi-
noris etatis: et etiam ea finita infra quadriennium continuum
si in minori etate decepti fuerunt eorum facilitate vel aduersarij
calliditate. Et huic beneficio renuntiari non potest: quia eo ipso
deciperetur minor si renuntiaret.

¶ Beneficium ut quis condemnet in quātum facere potest et nō
ultra: id est habita ratione ne egeat: competit marito et eius pa-
tri quando cōuenitur ab vxore: et competit vxori et eius patri quā
conuenitur a viro. Item competit patrono quando conuenitur
a liberto. Item competit socio quando conuenitur a socio. Item
competit patri quando conuenitur a filio vel a filia. Et huic be-
neficio non potest renuntiari.

¶ Beneficiū quoddam est quod dicit ne liber homo ob es alienū
obligetur: id est pignoretur. Et huic beneficio renuntiari nō po-
test: quia renuntiatio esset damnosa et cōtraria libertati.

¶ Beneficiū seu priuilegiū fori quod cōpetit forensi dicitur quod reus de-
bet cōueniri sub suo iudice: quia actor sequitur forū rei: et nō reus
forū actoris: nisi in quibusdā casibus. et huic priuilegio fori solo
pacto nō renuntiat. Sed ad hoc quod reus possit alibi quā in suo foro
cōueniri promittet solutionē facere vbi cūq; fuerit petitum ab eo
quia ibi tenetur facere solutionem vbi conuenitur.

¶ Beneficiū seu priuilegiū fori quod cōpetit clericis dicitur: quod licet er-
cus subiectus sit de iure cōi iudici seculari: per priuilegiū tñ pōt
declinare et dicere quod velit tñ sub suo episcopo respōdere. Et huic
beneficio iure canonico non renuntiat: quia est introductum in
fauorem totius cleri: et non alicuius clerici singularis.

¶ Exceptio non numerate pecunie: siue non tradite vel red dite
rei: aliquando competit infra duos annos: aliquando infra tri-
ginta dies: aliquando infra annum: aliquando infra tres men-
ses. Ecce enim debitor qui confitetur pecuniam accepisse quam
si recepit potest opponere exceptionem non numerate pecunie

Infra duos annos a die solutionis et confessionis facte. Creditos
 non qui confessus fuit sub spe future numerationis creditum suum
 recepisse a debitore habet exceptionem non numerate pecunie in-
 fra triginta dies. Maritus autem qui confessus fuit sub spe future nu-
 merationis dotem accepisse habet exceptionem non numerate dotis: quae op-
 ponenda est infra annum post solutum matrimonium. et hoc si matri-
 monium durauit minus duobus annis. vel est opponenda infra tres
 menses si matrimonium durauit plus biennio sed minus decennio.
 Et predictis exceptionibus renuntiari etiam non potest. Et si renun-
 tiatur: renuntiatio non impedit quominus in dicta tempore opponi
 possit. Veruntamen in hoc prodest renuntiatio: quia facta renun-
 tiatione debet probare aduersarij peritres se pecuniam ipsam soluisse. et
 postquam facta est renuntiatio incubit peritri et renuntianti probare pecu-
 niam non esse solutam. et ita renuntiatio prouenit contra probatorem in renuntiatem.

Lex illa rubri et nigri tituli codicis ne fideiussores vel mandato-
 res dotium dentur: prohibet fideiussorem dari pro dote restituenda
 in euentum restituende dotis. Unde licet nunc quidam faciant huiusmodi
 fideiussorem renuntiare rubro et nigro titulo codicis ne fideiussor-
 es vel mandatores dotium dentur: ipsa renuntiatio non valet
 quia talem fideiussorem dari prohibetur a lege. et illud quod fit con-
 tra legem pro infecto haberi debet.

Est quoddam beneficium quod vocatur noua constitutio de pluribus
 rebus debendis: hoc est debitores plures. dicitur enim reus a re quam
 debet: qui omnes sunt idonei et soluendo habent beneficium diuisionis: quia
 potest dicere unusquisque quod pro sua tantum parte tenetur. Sed ad hoc quod
 unusquisque teneatur in solidum: duo necessaria sunt: scilicet quod promittant et se
 obligent in solidum et renuntient dicto beneficio scilicet noue con-
 stitutionis de pluribus rebus debendis.

Epistola diuini Adriani est quedam lex cuius beneficium competit plu-
 ribus fideiussoribus: et dicitur: quod si plures fideiussores sunt et sunt
 idonei soluendo: debet unusquisque conueniri pro parte sibi contin-
 gentis id est pro rata. Sed ad hoc ut unusquisque teneatur in solidum
 renuntiet beneficio epistolae diuini Adriani.

¶ Est beneficium quoddam quod competit fideiussor: seu fideiussoribus: quod quidē dicitur: quod principalis et fideiussor ambo v3 sunt idonei et soluendo: debet primo cōueniri principalis q̄ fideiussor. Sed ad hoc vt fideiussor possit quācumq; voluerit creditor cōueniri: renuntiet beneficio noue constitutionis de fideiussoribus. Et nota quod quācumq; tres vel plures principales principaliter et in solidū se obligāt: habent locū vbi essent tres predictae renuntiationes: et debent poni hoc modo: renuntiatēs nouarū constitutionū et epistole dñi Adriani beneficio. Unus enim pro p altero intercedit quā se obligāt vltra partem sibi contingentem.

¶ Conditio indebiti dicitur: quod si quis indebite soluit: vt quia nō tenebat soluere: potest illud petere. Et huic conditioni bene potest renuntiari.

¶ Conditio sine causa dicitur: quod si aliquis ab initio obligatio obligatus sit sine causa vel ex iniusta causa non teneatur: et huic beneficio potest renuntiari nisi fieret propter dolum.

¶ Exceptio doli mali est quā aliquis dicit se dolo et calliditate alicuius inductus esse. Et huic exceptioni ob dolum preteritū potest renuntiari.

¶ Est beneficium fori: quod competit scolariis. scolaris enim quod Bononie moratur subiectus est de iure cōmuni iudici Bononiensi eo quod Bononie habitat.

¶ Est beneficium quod dicitur conditio incertis: quod habet locū quā aliquis institutus heres rogatus est hereditatē vel certā partē alteri restituere: siue quā aliquis institutus est heres: et si ipse decederit sine liberis substitutus est alius: quia substitutus huius in ipsa hereditate: eo quod adueniente conditione debet in eū venire hereditas. Et hoc tale fidei commissum dicitur incertū conditionis: quia incertum est an institutus decedat sine liberis. Et huic conditioni potest substitutus renuntiare.

¶ Beneficium iuris hypothecarum competit vxori in bonis viri: quia omnia bona mariti sunt tacite obligata vxori pro dotibus suis. Et huic beneficio potest vxor renuntiare et viro et contractibus: si tamen certificatur mulier quod illud beneficium competit sibi: et dicatur expressum quid in eo continetur. Debet enim mulier semper certificari

de iure suo: quia licitum est mulieri ignorare iura. Item predictū beneficium iuris hypothecarum competit etiam creditori si bona debitoris sui sunt ei expresse vel tacite obligata. Et huic beneficiū potest creditor renuntiare.

¶ Beneficium velleiani senatusconsulti competit mulieribus intercedentibus seu se obligantibus pro alio: et dicit illud beneficium quod si mulier fideiubet vel pro alio se obligat non tenetur regulariter. Et huic beneficio potest mulier renuntiare. Et nota quod quando mater recipit tutelam filij: vel auia tutelam nepotis: debet renuntiare secundis nuptijs.

¶ Ceterus videndum est de beneficijs illis quibus quo ad quid renuntiare potest et quo ad quid non.

¶ Est quoddam beneficium redibitorie: quod petitur ei qui ignorans emit rem morbosam vel vitiosam. Ex hoc enim beneficio potest agere contra venditorem ut reddat sibi pretium et recipiat rem: et hec redibitoria competit infra sex menses.

¶ Item est aliud beneficium quod appellatur quanto minoris: quod dicitur: quod si aliquis emit animal vel rem vitiosam quam nesciebat vitiosam esse: potest agere contra venditorem petendo illam partem pretij sibi reddi quam non dedisset si sciisset illud animal adeo vitiosum. Et hoc beneficium competit infra annum. Et beneficio predictarum exceptionum potest emptor renuntiare. et renuntiatio potest venditori: si ipse venditor rei morbum vel vitium ignorabat. Si autem rei morbum vel vitium sciuit et illud subticuit nec emptorem certificauit: ratione doli a venditore commissi non valet renuntiatio predictarum exceptionum.

¶ Est quoddam beneficium nequis vocetur in his diebus feriatis: et aliquando contingit quod potest renuntiare ferijs: aliquando non. Nam si dies feriati sunt ratione messium vel vindemiarum voluntate ligantium: potest ipsis ferijs renuntiare. sed si sunt feriati in honorem dei ut dies pascalis etc. non potest renuntiare: quia pacto priuatorum reuerentia diuini numinis remitti non potest. Et hec de renuntiationibus dicta sufficiant.

Aunc subdam quedā breuissime facientia p notarijs qui per comitatū officijs funguntur 7 birrarias exercent. Et primo.

Oratio in introitu officij.

Cōsueuisti in ceteris magistratibus tuis Pretor ornatissimes ut tāta iurisiurādi religio in te foret: vt nihil vnq̄ qd̄ eqtas aut leges voluerit abs te p̄termissum q̄ q̄ nouerit. Proinde nō ope pretiū est vt te ad iustitiā obseruandā excitem: q̄ tua ab ineunte etate bonitate quadā iustus semper poti⁹ q̄ videri esse voluisti. Noui equidē iustitiā tuā: noui equitatem: noui prudentiā: noui intelligentiā: noui 7 animi tui magnitudinē. Exinde quis ambigit: hanc tuā preturā quā nuperrime aditurus es: huic ciuitati non parū monumēti allaturam fore. Facies tu q̄dem p̄ maximis virtutibus tuis: vt boni oēs te colāt: obseruēt: venerent: augurātur: te contemplant et ardeant. Mali ho siqui sunt: te vereātur ac metuāt: te tanq̄ draconis faciē et pauescāt. Erit utiq̄ amplitudini tue decus 7 ornamentū si sub tuo sceptro iustitiē vnionis sedere oēs vixerint. Qd̄ cum feceris illud ipsum rectum integrū illesumq̄ tuebere: 7 apud hunc populum summa cum laude tua fies acceptior. Ad laudem dei r̄. Uel dicas.

Alia oratio in assumptione magistratus.

Licet enī Pretor ornatissimē: ceteriq̄ patres circūspecti: humanū gen⁹ et se mortale existat: Viri tñ̄ p̄diti et virtute pollentes mea quidē sn̄ia imortales sūt et fama decora in eternū elucescūt. Eas itaq̄ virtutes sūmo studio oīq̄ conatu oēs amplecti debemus. Presidentes vero 7 electi ad gubernandos populos alijsq̄ iustitiā ministrandam et ea tanq̄ matre ceteraz virtutū in aīo sibi habitū fecisse conent: vt eum segreget ab omni nebula iustitiē 7 nulla glacies timiditatis nullusq̄ appetitus neq̄ sum⁹ terrestriū libidinis eū corūpat. Nam qui recte inspererit: ip̄a iustitia nō pars s̄z tota integratq̄ virtus est: atq̄ aliaz virtutū locul⁹ 7 domiciliū. Et qua remota ciuitates nil aliud q̄ latrocinia esse dicunt. Iustitia qd̄ vt mihi videt̄ nil aliud p̄tinet nil aliud mādat: nisi solum sc̄m̄ leges viuere. Unde vir iustus et iustitiam

obseruans paret legibus mandātibus opera fortitudinis: v3 an
 dacter tueri patriam: et propterea si opus est ppriam deponere
 vitam. Ac etiam opera temperantie: vt est inhonestos temperare
 appetitus 7 a flagitiosis ptineri lasciujs. Opera prudentie: hoc
 est ipsam curam gerere opportunitatum reipublice prouidendo
 futuris cum pmeditatione preteritor. Cuius iustitie tria sunt
 precepta oēs in se alias virtutes continentia: honeste viuere: al
 terum non ledere: 7 vnicuiq; ius suū tribuere. Hoc igit̃ prestan
 tissime preses erit tibi studium: hoc tuum erit officium. egregia
 vestigia insequeris eius: qui nuper presidatum deposuit. quem
 tu aditurus es. qui adeo se gessit: vt merito de illo cantat̃ quod
 scribitur Genesis sexto capitulo: Etenim vidi iustum coram me
 in generatione hac. Ad laudem dei.

¶ Alia oio vulgaris ad presidē in introitu officij.

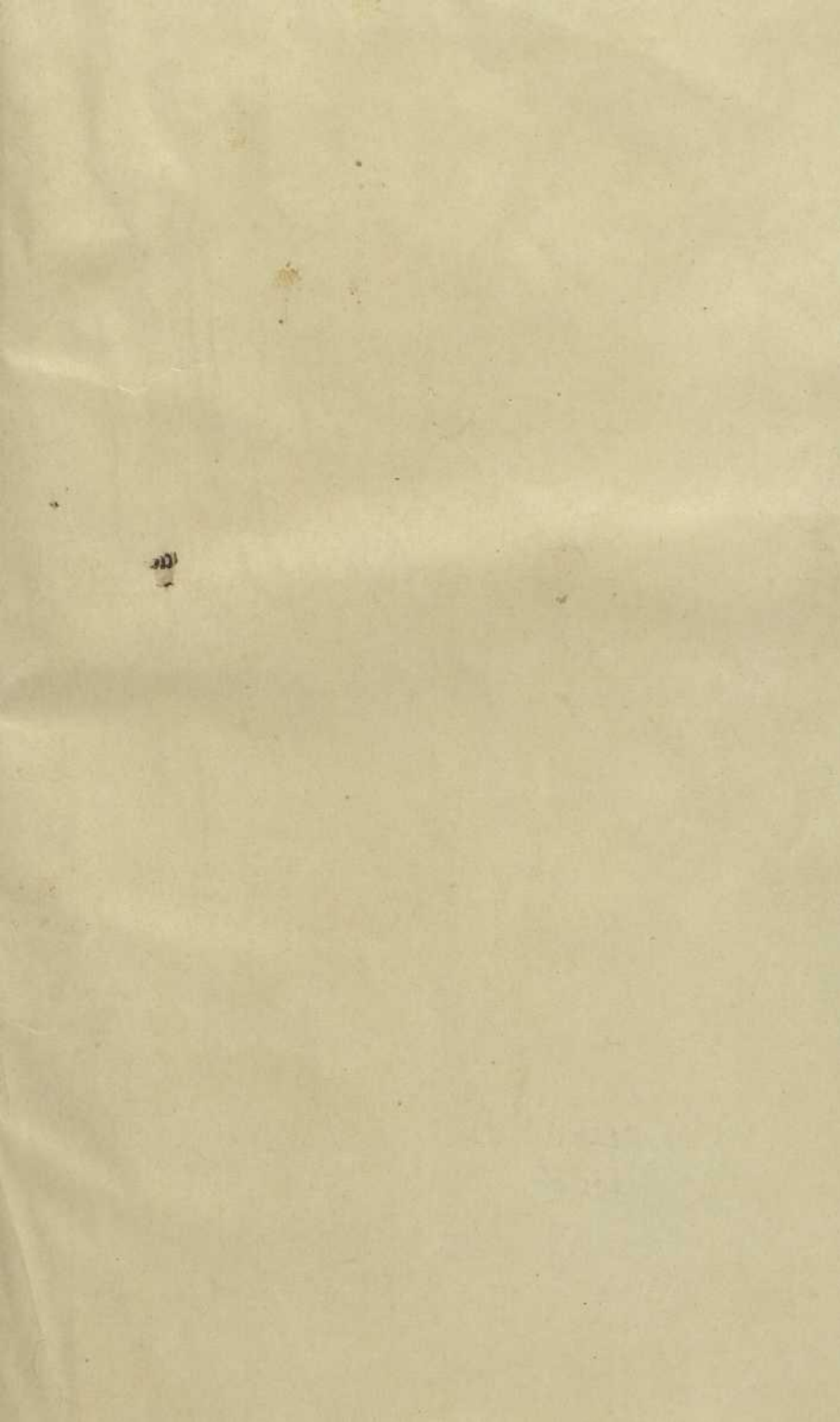
¶ Douendo noi nella presente celebra tractare della iustitia: 7
 exhortare il nouello pretoze alla administratione et obseruantia
 di quella: Diremo breuemente prima che cosa e giustitia et qual
 sieno e suoi precepti et admaestramenti. Di poi quanto questo
 virtu e non solo vtile: ma etiā dio necessaria. Et quāto sia dagli
 huomini vniersalmente amata: et allo omnipotente idio acce
 pta. Giustitia nullo altro e magnifico pretoze se non obseruan
 tia delle sanctissime legge. E sua precepti son questi: Viuere ho
 nesto: Aō fare ingiuria a nessuno: Dare a ciascuno quanto meri
 ta: a buoni aiuto et subsidio: a rei pena et supplicio. Parra per
 aduentura superfluo racchontare limmense laude glinfiniti fru
 cti di questa perfecta virtu di tucte laltre regina 7 madōna. Cō
 siderato che tuctho: a per priuoua si vede nessuno regno: nessuna
 societa: nessuna picbola casa senza giustitia poter longamente
 durare. Anzi piu quegli che viuano di rauto: come Tulio affer
 ma: assassini corsali senza parte di questa virtu essere infime nō
 possono. Questa rimuoue le ingiurie: conserua la pace: genera
 amore: exalta le virtu: spegne euitij. Questa e fondañto di tucte
 le virtu. Senza giustitia la prudētia e reputata malitia: la forteza

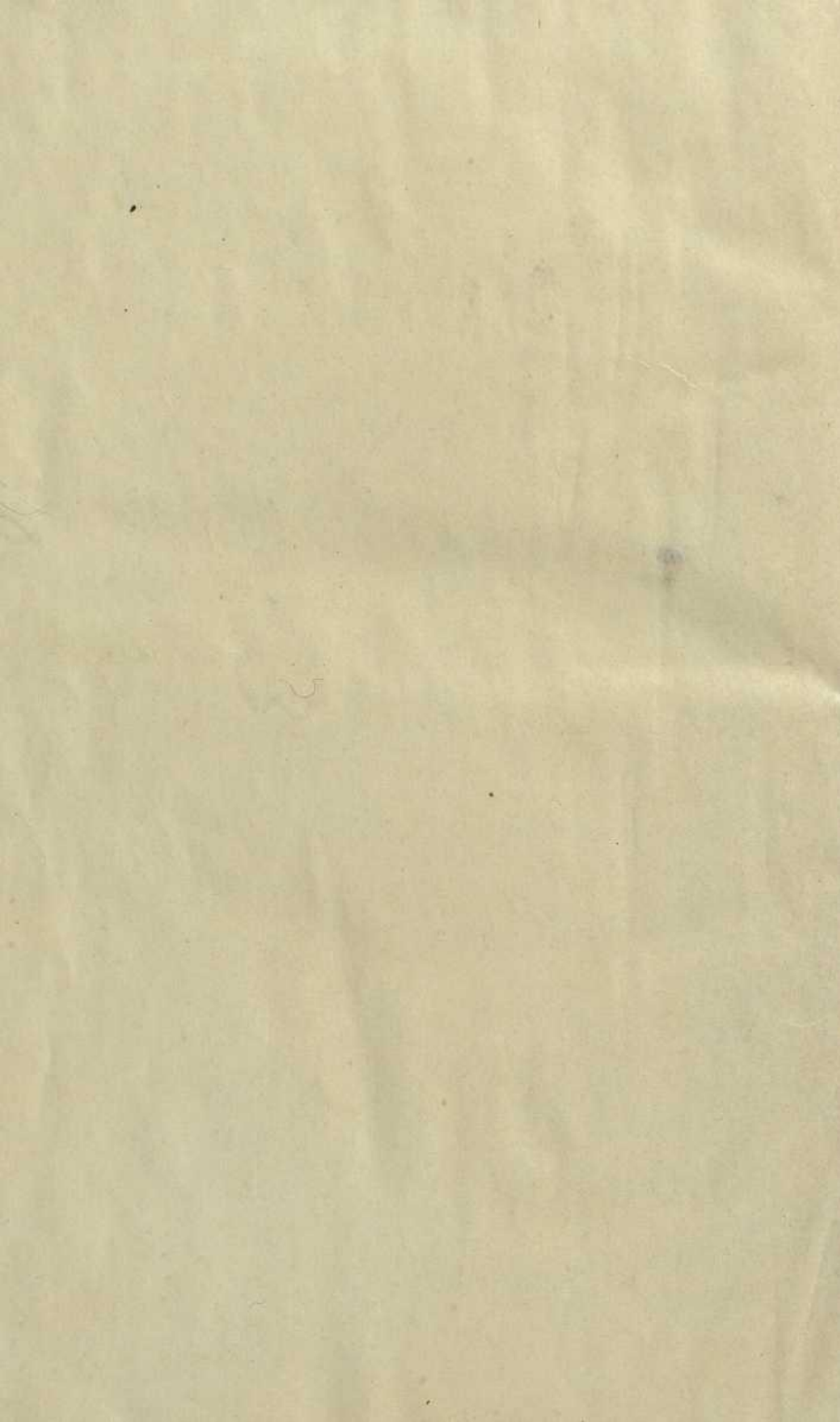
temerita. Questa amano gli huomini. Questa honorano. In questa se proprij et le cose loro tutte fidono. Da questa come dice Cicerone sono chiamati gli huomini buoni. Da quanto la divina iustitia ami l'huomo giusto: odi la tröba dello spirito sancto: Beati qui custodiunt iudicium et faciunt iustitiã in omni tempore. Et altrove ancora dice: Iusti hereditabunt terram et inhabitabunt in seculum seculi super eam. El grande idio a giusti beatitudine in questo mondo et nell'altro cipromette. Christo salvatore con la sua propria bocca dice: Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam: qm̄ ipsoꝝ est regnum celoz. Beati dice saranno e giusti et possessori del celeste regno. Ma che adduco io e christiani libri? Egenti non solo con parole: ma etiam dio cofacti affermono: Aiuma cosa essere allo omnipotente idio piu accepta che la iustitia: La quale essendo o magnifico pretore che tempo e a te mi volga et faccia fine: tanto vile: tanto dagli huomini desiderata: tanto a dio accepta: alla obseruatione di quella te exhorto et conforto. Benche certi siamo te essere amatore di tanta virtu. Pure nõ fra fuor: di proposito te quasi nel mezzo del corso con mie parole alla palma incitare: Ricordandoti questa essere quella virtu che vltimamente fa esuoꝝ operatori a dio ritornare: che chosi lui per sua gratia ciconceda. Amen. f 3 A 3 6.

Explicit Formularum vniuersale diuersoz Contractuum: per Stephanum Planck Rome impressum Anno domini. M. cccc. xcii. mensis Maij die nonas Sedente Sanctissimo dño nostro dño Innocentio Octauo Pontifice Maximo Anno eius Octauo.

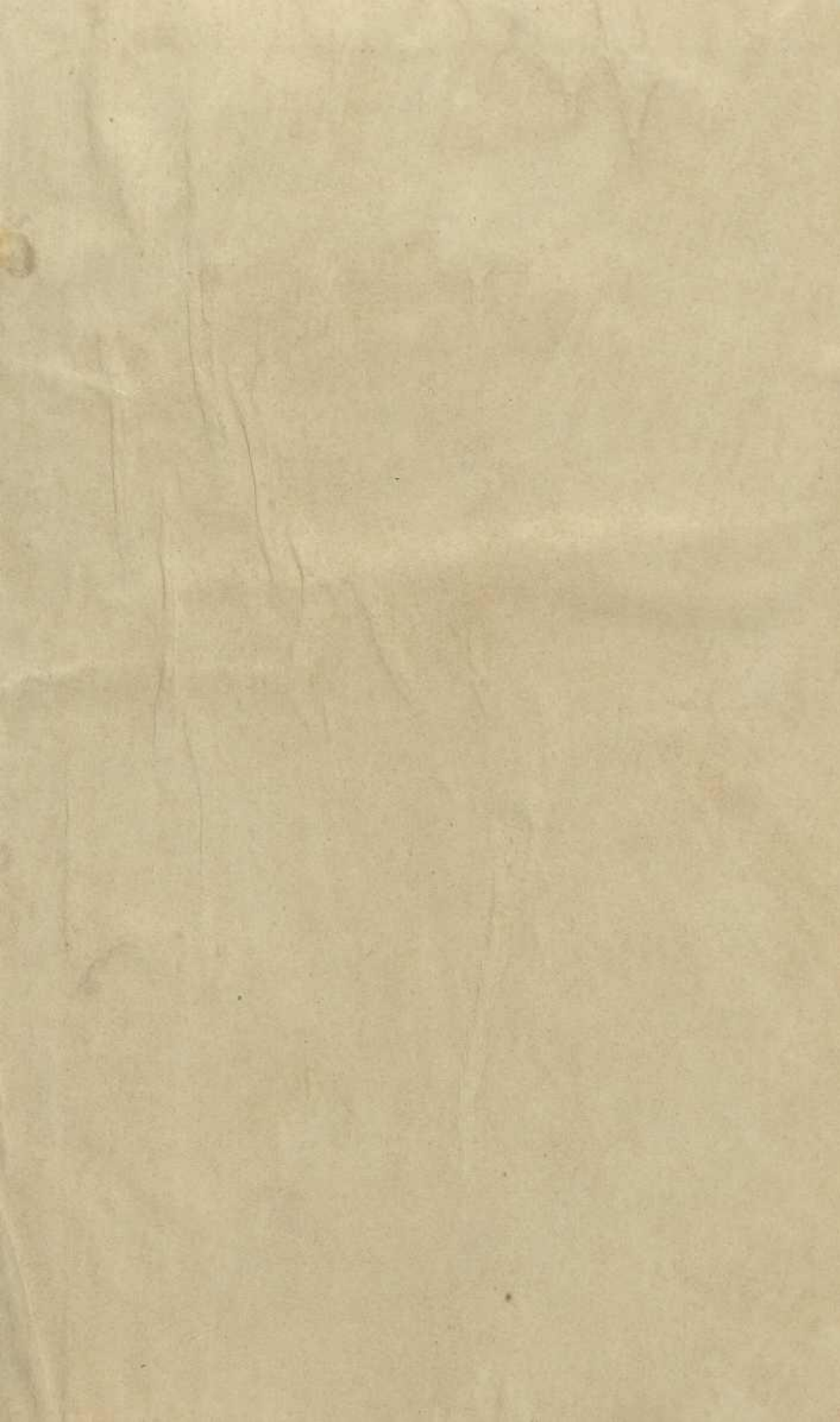

anno domini 1875
die 10 Junij
in aula

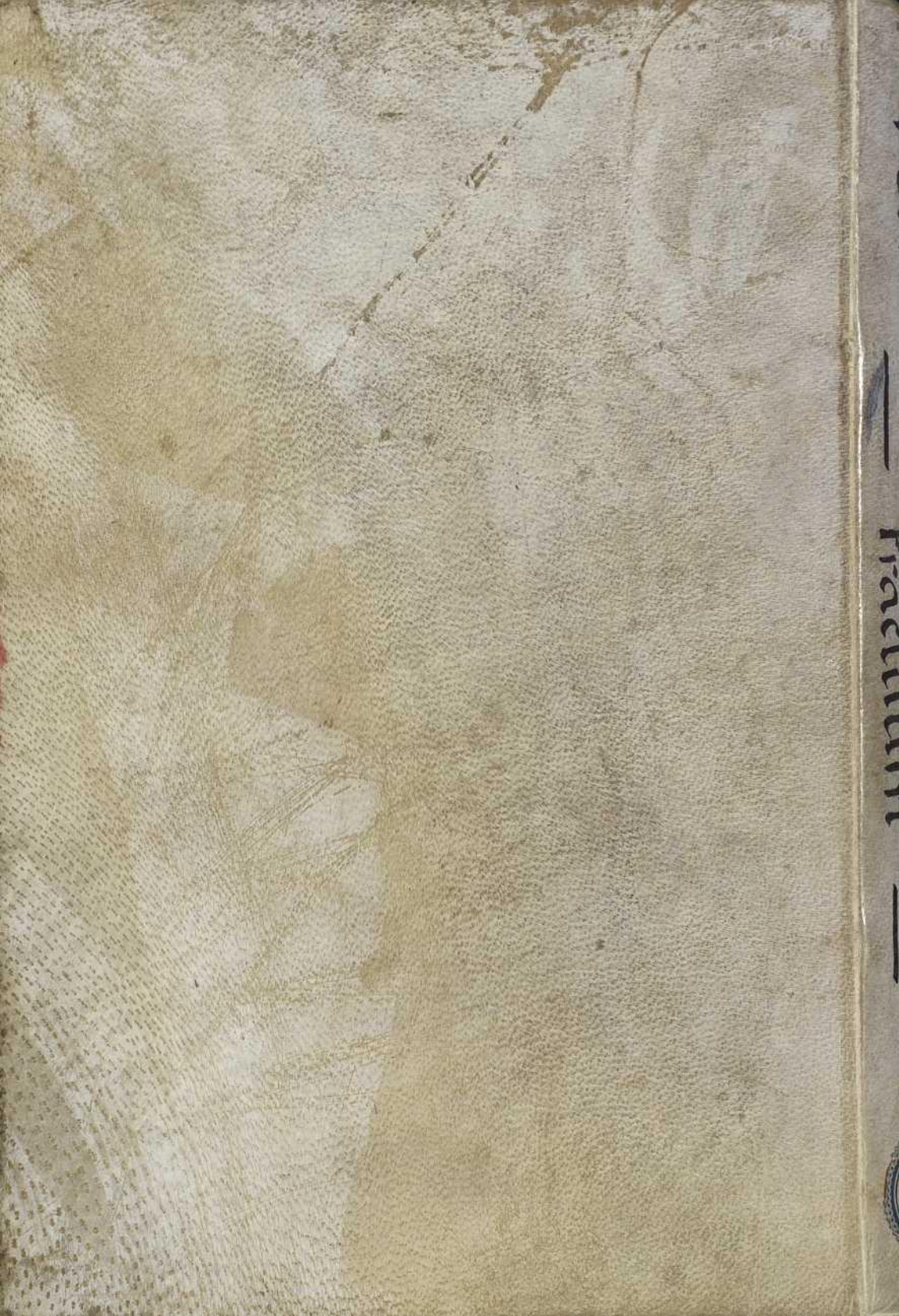

T o m n a l a i w i n d i v e r s o r r c o n t
F r a c t b u r n m

